National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont.
L

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 81 (3373) XXXVI aastakäik | Teisipäeval, 3. novembril 1987 — Tuesday, November 3, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

Väljapääsenud poliitvang Jaan Kõrb Münchenis.

Eesti poliitvang Jan Kõrb saabus Läände

Kolmapäeval, 23. septembril saabus Viini endine eesti poliitvang Jan Kõrb, kes alles veebruaris vabanes Permi sunnitöölaagrist, kuhu ta oli mõistetud neljaks aastaks n.n. „nõukogudevastase agitatsiooni ja propaganda" eest 1985. aasta märtsis. Olles veetnud nädal aega Viinis, on Kõrb nüüd Lääne-Saksamaale reisinud, kus ta kõigepealt peab hoolitsema oma vangilaagris laostatud tervise eest.

Jan Kõrb on sündinud 3. mail 1955 Novosibirski linnas Siberis, kuhu ta vanemad olid 1949. aastal küüditatud. 1959. aastal lubati perel kodumaale naasta. Ettevalmistuselt on Kõrb fotograaf, kes on oma ala õppinud Viljandis ja Leningradis.

Seitsmekümnendate aastate lõpupoolel hakkas ta tegutsema Eesti rahvuslik-usulistes põrandalustes ringkondades. Kõrb toimetas Eestist keelatud kirjandust ja informatsiooni Läände ning levitas ja paljundas Läänest illegaalsel teel saadud kirjandust. Kõrb arreteeriti 1984. aasta mais, pärast seda kui KGB oli tema tegevusest „koputajalt" teada saanud. Eeluurimise ajal hoiti teda Tallinna „Patareis" ja Riia KGB isolaatoris.

Kohtuistungite ajaks, mis toimusid ja 18. ja 19. märtsil, oli Kõrbi tervis muutunud nii halvaks, et ta enamikel istungitest oli meelemärkuseta — seda ei peetud aga küllaldaseks põhjuseks, et istungeid edasi lükata. Kohus nõustus KGB ettepanekuga, et väärib oma „süütegude" eest neli aastat raske rezhiimiga sunnitöölaagrit, pluss neli aastat asumist. Uurali „poliitiliste" laagris töötas ta katlakütjana koos tuntud dissidendi, psühhiatria kuritarvitamise vastu võidelnud Dr. Anatoly Korjaginiga. Tänu ülejõukäivale tööle ja talumatutele elutingimustele jäi ta raskesti kopsuhaigeks.

Kõrb vabastati samal ajal koos teise tuntud Eesti poliitvangi Heikki Ahoneniga. Selleks et enneaegselt vabaneda, pidi Kõrb kirjutama alla paberile, milles ta kohustub Nõukogude Liidu seadusi enam mitte rikkuma. Kõrb ütles, et oma lubadust saab pidada vaid juhul, kui ta elab väl-

(Järg lk. 5)

USA dollar langeb

NEW YORK (UPI) — Ameerika dollar on ikka veel langemas, põhjustades edasisi aktsiaturu kriise. Dollari langus põhjustas USA rahaministeeriumit kinnitama oma toetust nn. „Louvre kokkuleppele", mis sõlmiti Läänemaiste tööstusriikide vahel, et rahaturu stabiilsust säilitada. Kuid sellest hoolimata kestab börsikriis, mis olevat juba mõõtmetelt 1929. aasta kriisi ületanud.

Lühiuudised

BEIRUT (UPI) — 21 kuud vangis peetud Lõuna-Korea diplomaat Do Chae-Sung, kes oli Beiruti saatkonna teine sekretär, ilmus jälle avalikkuse ette möödunud esmaspäeval. Ta olevat vabastatud ühe miljoni dollarilise lunaraha maksmisel. Shi-iitide pealik Nabih Berri, kelle Amali grupiks nimetatud geriljasõdurid ta Lääne-Beirutisse tõid, ütles et ta peab kahetsusega kinnitama terroristidele lunaraha maksmist.

PEKING — Hiina kommunistliku partei teatel toimuvad Puna-Hiinas lähemal ajal suuremad Poliitbüroo muudatused. Senine poliitiline juht Deng Hsjao-Ping lubas oma ameti maha panna ja nooremaid riigitüürile lasta. Ei ole veel selge, kas ta mõtleb sellega täielikult poliitilisest elust tagasi tõmbumist, või ainult parteisekretäri ametist loobumist.

EELK Vana-Andrese kogudus
383 Jarvis St.

KOGUDUSE LOTERII

pühap., 8. nov. kell 2 p.l.

Rikkalikult eesti käsitöid, maale ja muud hinnalist

EINELAUD • Kõik teretulnud!

EELK Peetri Kogudus Torontos

NÄITEMÜÜK

pühapäeval, 8. novembril 1987
pärast hommikust jumalateenistust all saalides

RIKKALIK LOTERII

Einelaud koguduse naisringi korraldusel

Walter Lood'i
VI iseseisev

MAALIDE
NÄITUS

14. ja 15. nov. kell 1—9 p.l.
Eesti Maja väikeses saalis

Maalikunstnik ARVILLE PUSTRÖM-UUS

KUNSTINÄITUS

Toronto EESTI MAJA näituse saalis
958 Broadview Ave.
reedel, 6. nov. kell 2—9
Avatud: laupäeval, 7. nov. kell 10 e.l.—9 õhtul
pühapäeval, 8. nov. kell 11—5 p.l.

Valli Martini nimelise EESTI NÄITEKUNSTIFONDI
toetusetendus
Eesti värviline helifilm

TIINA

August Kitzbergi näidendi LIBAHUNDI ainetel.

Lavastus: Edmund Martin. Originaalmuusika: Taavo Virkhaus
TIINA: VALLI MARTIN
MARI: OUDI KALM MARGUS: TARVO KASS
ja üle sajapealine tegelaskond.

Filmil on ingliskeelne all-tekst — dialoogide ingliskeelne tõlge.
Etendused: Laupäeval, 21. novembril OISE kinoteatris 252 Bloor West
Algused: kell 6 ja 8.30 õhtul. Toetuspääsmed: $10.- noored (alla 12) $6.-

SPORTLAAGER ja TORONTO EESTI UJUMISKLUBI
korraldavad

BALTI UJUMISVÕISTLUSED

MASTERID

Laupäeval, 21. novembril 1987
kell 9.00—11.30 e.l.
Pape Recreation Centre — 953 Gerrard East

NOORED

EELREGISTREERIMINE PR. MAI KREEM 924-6028

EESTI RAHVUSTEATER esitab
pühapäeval, 8. novembril s.a. kell 3.30 p.l.
Castle Frank High School auditooriumis
711 Bloor St. E.

Oskar Lutsu „TAGAHOOVIS"

Kõne: Hannes Oja Lavastus: Endla Komi Lavaseade: A. & M. Meiusi

KAASTEGEVAD: Valve Tali, Heino Halling, Oudi Kalm, Eric Kastein, Endla Komi, Piret Komi, Richard Laanvere, Meeri Lehesalu, Elna Libe, Harry Lillioja, Esko Luksepp, Pia Metsala, Peter Roose, Martin Toomes, Leiki Veskimets, Kalle Viires, Karin Vähi ja Enno Õunapuu.

Pääse: $12.00, õpilastele $6.00 eelmüügil Abistamiskomitees

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $6.50.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Saksamaa Eestlaste Keskkomitee esimees Joh. Västrik kõnelemas eestlaste mälestussamba juures Geislingeni kalmistul. Foto: Tann

Rohkem tellijaid — parem ajaleht.
Soovitage
VABA EESTLAST
oma sõpradele!

Kaks vabadusvõitlejat

Toronto eestlaskonnal oli hiljuti võimalus Eesti Maja rahvast viimase võimaluseni täiskiilutud suures saalis toimunud kõnekoosolekul tutvuneda okupeeritud Eestist okupatsioonivõimude poolt väljasaadetud kahe meie nimeka vabadusvõitlejaga — Tiit Madissoniga ja Veljo Kalep'iga. Õhtu peakõnelejaks oli Eestist hiljem väljasaadetud Tiit Madisson, kes oli Tallinnas, Hirvepargis, Musta Lindi päeva organiseerijaks ja mitmetuhandepealisele rahvahulgale päeva mõtte selgitajaks, kuna Veljo Kalep täiendas omalt poolt mõningaid Madissoni mõtteid ning avaldas ka oma seisukohti meie vabadusvõitluse väljavaadete kohta välispoliitiliste sündmuste praeguses faasis.

Mõlemad mehed oma kindla esinemisega ja tugevate oraatorlike võimetega jätsid mulje, et Eestis praegu valitsevatel võõrastel võimudel oli põhjust neid karta, eriti veel kui Madisson ja Kalep on esinenud julgete ja kartmatute võitlejatena, kelle siirad avalikud sõnavõtud ja nõudmised eesti rahva õiguste taastamiseks on viinud nad Siberi vangilaagritesse. Olenevalt mõlema mehe loomupärastest omadustest on Tiit Madissoni väljendused agressiivsemad, mida leevendavad siiski siin maal karisma nime all tuntud isiklik külgetõmbejõud ja humoristlikud vahepalad, kuna Kalepi esinemine on surutud rohkem sordiini alla, vihjates nii sisult kui vormilt akadeemilistele sugemetele.

Need on loomulikult esimesed põgusad muljed kahest Välis-Eesti eestlaskonnaga värskelt liitunud kodumaa eestlasest, kuid tundub, et võimalikud hilisemad väiksemad korrektsioonid põhilisi esimesi tähelepanekuid palju ei muuda.

Kuna Tiit Madisson oli Hirvepargis toimunud suure rahvakogumise ja demonstratsiooni peakorraldaja ja peakõneleja, siis oli loomulikult tema Torontos peetud kõne kaaluvamaks osaks selle kokkutuleku organiseerimise ja käigu kirjeldamine, kuid ühtlasi paljude telgitaguste valgustamine, eriti selles osas, mis puutus ametivõimude käitumisesse. Eesti Majja kogunenud Toronto eestlastele Hirvepargi sündmustest ja seal toimunust parema pildi andmiseks andis Madisson edasi salaja helilindile võetud Hirvepargis peetud kõned, mis vaatamata lindi halvale kvaliteedile siiski kinni naelutasid koosolekul avaldatud rahvusliku sisuga mõtted, eesti rahvale venelaste poolt tehtud ülekohtu ja eesti rahva plaanikindla hävitamise.

Kui võtta arvesse Tallinna võimude peata olekut Musta Lindi päeva demonstratsiooni korraldamisel ning Hirveparki saadetud KGB meeste närvilist käitumist rahvuslikke kõnesid ja venelaste kuritegusid kuulates, siis on selge, et Gorbatshovi uutmise poliitika raamides välja kuulutatud glasnost, mida uuemas eesti keeles nimetatakse avalikustamine, lõi partei kohalike võimumeeste pead täielikult segi ning nad ei teadnud, mida teha ja mida tegemata jätta.

Pealegi olid Hirvepargi demonstratsiooni kõnelejad osavalt oma ettekannetesse põiminud Gorbatshovi uue poliitika, mida kõnelejad oma sõnavõttudes tõlgendasid kui vabamate tuulte puhumist ja demokraatliku sõnavabaduse rakendamist. Piirijooned selle vahel, mida võib teha ja selle vahel, mida ei tohi teha, olid Gorbatshovi „uue ajastu" välja kuulutamisel jäänud ähmaseiks ning alati truualamlikult oma Kremli isandaid teeninud väiksemad vennad kartsid ühest küljest oma üliagarusega Gorbatshovi vihastada, kuid teisest küljest ei olnud neil ka selge, kui kaugele nad saavad oma järeleandmistega minna.

Tiit Madissoni ja teiste demonstratsiooni korraldajate auks peab ütlema, et nad oskasid olukorda õieti hinnata ning tekkinud segadust ja tühemikku ära kasutada. Hirvepargi demonstratsiooni võib seega nimetada eesti rahva ajaloos poliitiliseks meistertööks, kus peamisteks teguriteks olid vastase nõrkade kohtade õige hindamine, soodsa momendi leidmine ja suur julgus nende tegurite ära kasutamiseks. Nii said tuhanded eesti noored Hirvepargis teada, mida idast saabunud vene „kultuuritoojad" ja „sotsialistliku ühiskonna" loojad tegelikult Eestis on teinud ja kuidas nad eesti rahvast julmalt on hävitanud ja tagakiusanud. Ning kogu maailmale tehti selgeks, et vabaduse vaim elab eesti rahva keskel edasi ning eestlased on ise võimelised oma elu korraldama ja juhtima.

Kommunistlikud võimumehed taipasid pärast demonstratsiooni, et nad olid teinud suure vea kui nad olid lubanud Madissoni ja teisi demonstratsiooni-juhte vabalt rääkida ning nende traagiliste ajalooliste sündmuste kohta fakte esitada, mida okupatsioonijõud on aastakümneid maha salanud, lootes, et unustuse samblakord need kuriteod igavesti katab. Kuid Hirvepargi kokkutulek näitas, et midagi ei ole unustatud, et küüditamised ja teised eesti rahva hävitamisoperatsioonid on kõik kirja pandud ja üksikasjaliselt talletatud, oodates ainult aega, mil nad süüdlastele kohtulaua ees näkku paisatakse.

Tiit Madissonilt ja Veljo Kalepilt võeti võimalus praegustel rasketel murdelistel aegadel oma rahva juures olla ja neile üle Eestimaa laskunud pimeduses teed näidata. Nende kodumaal viibimine oleks olnud eriti vajalik kui meenutada Toronto Eesti Majas lausutud Tiit Madissoni sõnu, et need, kes arvavad, et eesti rahvas laulab ja tantsib enda vabaks, eksivad. Siit tuleb järeldada, et Eesti peab võitlema enda vabaks ja loodetavasti leiavad ka Madisson ja Kalep endale siin soodsa tegevuspõllu, virgutades väliseestlasi uutele tegudele oma rahvuskaaslaste õiguste ja Eesti vabaduse eest võitlemiseks ning selgitades läänemaailma juhtidele ja avaliku arvamise tegijatele N. Liidus valitsevat tõelist olukorda, mida lääneriikide Moskva korrespondendid kunagi ei taipa ning ei ole võimelised tõetruult edasi andma.

K. A.

Saksamaa Eestlaste Esinduskogust

3. oktoobril toimus Münsteris Saksamaa Eestlaste Keskorganisatsiooni — Eesti Ühiskond Saksa Liiduvabariigis — Esinduskogu korraline aastakoosolek, kuhu oli kutsutud sõnaõigusega ka Esinduskogu liikmete kandidaadid. Esindatud olid kõik 12 Esinduskogu liiget, neist kaks volitusega ja 2 kandidaati.

Koosoleku avas ja koosolijaid tervitas esimees Joh. Västrik, koosoleku juhatajaks valiti ühehäälselt Ülo Semmel ja protokollijaks Villu Laidsaar.

Koosolekule tõi tervitusi Euroopa Büroo ja selle juhataja Viktor Lepiku poolt Büroo liige Linda Pärtel ja Noorte Maleva poolt Maleva juht Ülo Semmel. Kirjaliku tervituse oli saatnud eestlaste huvide kaitsja Elmar Reisenberg.

Järgmise päevakorra punktina oli Keskkomitee ja Aukohtu otsuse kinnitamine kahe eesti ühiskonnast väljaheidetu osas. Nimelt olid need kaks isikut, kelledest ajakirjanduses juba varemalt juttu, saanud vormivea tõttu saksa kohtus oma õigused tagasi, kusjuures põhjusena toodi, et nad polevat saanud ennast süüdistuste vastu kaitsta. Muide saksa kohtul ei ole kunagi õigus tungida kaebuste sisusse, vaid vaatab ainult, kas väljaheitmisel on käidud seadusepäraselt.

Tingituna ülaltoodust kutsus siis EÜSL-i Aukohus asjaosalised kahel korral Aukohtu ette, et nad saaksid süüdistuste osas seisukohta võtta ja end kaitsta. Kuna viimased ei ilmunud aga Aukohtu istungitele et end kaitsta, otsustas Aukohus asjaosalised heita meie ühiskonnast järjekordselt välja.

Nüüd kutsus ka Esinduskogu omakorda süüalused oma koosolekule, kuid ka siin ignoreeriti kutset. Peale Aukohtu esimehe sõnavõttu ja süüdistusi kinnitas Esinduskogu ühehäälselt varemalt langetatud Keskkomitee kui ka nüüd Aukohtu otsuse kõneall olevate isikute väljaheitmiseks siinsest eesti ühiskonnast.

Keskkomitee sekretär-raamatupidaja V. Laidsaar luges ette möödunud aasta Esinduskogu koosoleku protokolli, mis kinnitati. Samuti kinnitati möödunud aasta kassa- ja tegevusaruanne. Revisjonikomisjon revideeris raamatupidamist ja asjaajamist kaks päeva ja leidis selle kõigiti korras olevat ning tegi koosolekule ettepaneku aruanne kinnitada, avaldades ühtlasi tänu raamatupidajale korraliku asjaajamise eest ja samuti tänu esimehele, kes andis omakorda seletusi vajaduse *korral*.

Tegevusaruande osas oli möödunud aastal suurimaks ürituseks Euroopa Eestlaste IV Laulupeo läbiviimine Heidelbergis, mis kõigiti õnnestus ja mis on jäädvustatud hea kriitika osaliseks saanud Laulupeo Albumis.

Vaadati läbi 1988.a. eelarve ja võeti vastu sama aasta tegevuskava. Siin on suurematek üritusteks laiaulatuslik E.V. aastapäeva tähistamine 27. veebruaril Kölnis, siis töö- ja kultuuripäevad koos Noorte Malevaga 29. aprillist kuni 1. maini Bad Bodesbergis, Annabergi lossis, kultuuripäev Põhja- ja Kesk-Saksamaa osas 11. juunil Bocholtis ja samane kultuuripäev Lõuna-Saksamaa osas sügisel Stuttgartis.

Kuna tuleva aasta sügisel lõpevad käesoleva Esinduskogu volitused, tuleb valida siinsel eesti ühiskonnal XI Esinduskogu. Valimised otsustati viia läbi septembri teisel poolel lõpupäevaga 4. oktoober 1988. Valimiste peakomisjoni valiti Helmut Kangur (Springe), Valter Premet ja Linda Kukk (Münster). Valimiste Peakomisjoni asukohaks jääb Münster. Valimiste Peakomisjoni kuuluvad seega samad isikud, kes viisid läbi ka käesoleva Esinduskogu valimised 1984. aastal.

Läbirääkimistel andis abiesimees Ed. Bergmann põhjaliku ülevaate siinsele eesti ühiskonnale pärandatud kinnisvarast Berliinis, mida ta käis kontrollimas, leides selle raamatupidamise olevat eeskujulikult korras, mida kinnitas ka hiljem revisjonikomisjon. See kinnisvara tuli siinsele eesti ühiskonnale tänu ainult Keskkomitee esimehele tema abivalmiduse ja

(Järg lk. 3)

Kõnelemas eestlaste mälestussamba
Foto: Tann

a Eestlaste
ogust

ünsteris Saksamaa Eestlaste Kes-
hiskond Saksa Liiduvabariigis —
aastakoosolek, kuhu oli kutsutud
kogu liikmete kandidaadid. Esin-
skogu liiget, neist kaks volitusega ja

iaid korras olevat ning tegi
trik. koosolekule ettepaneku aruanne
aliti kinnitada, avaldades ühtlasi tänu
pro- raamatupidajale korraliku asjaa-
jamise eest ja samuti tänu
tusi esimehele, kes andis omakorda
taja seletusi vajaduse korral.
ige Tegevusaruande osas oli mõõ-
leva dunud aastal suurimaks ürituseks
mel. Euroopa Eestlaste IV Laulupeo
nud läbiviimine Heidelbergis, mis
mar kõigiti õnnestus ja mis on jäädvustatud hea kriitika osaliseks
tina saanud Laulupeo Albumis.
ot- **Vaadati läbi 1988.a. eelarve**
esti **ja võeti vastu sama aasta tege-**
sas. **vuskava. Siin on suurematekskel- üritusteks laiaulatuslik E.V.**
uba **aastapäeva tähistamine 27.**
vea **veebruaril Kölnis, siis töö- ja**
sed **kultuuripäevad koos Noorte**
odi. **Malevaga 29. aprillist kuni 1.**
nast **maini Bad Bodesbergis, An-**
uide **nabergi lossis, kultuuripäev**
gus **Põhja- ja Kesk-Saksamaa osas**
vaid **11. juunil Bocholtis ja samane**
nisel **kultuuripäev Lõuna-Saksamaa osas sügisel Stuttgartis.**

tsus Kuna tuleva aasta sügisel
sali- lõpevad käesoleva Esinduskogu
ette, volitused, tuleb valida siinsel
osas eesti ühiskonnal XI Esinduskogu.
sta. Valimised otsustati viia läbi
aga septembri teisel poolel lõpupäeva-
end ga 4. oktoober 1988. Valimiste
sja- peakomisjoni valiti Helmut
nast Kangur (Springe), Valter Premet
ja Linda Kukk (Münster).
kogu Valimiste Peakomisjoni asuko-
ma haks jääb Münster. Valimiste
ree- Peakomisjoni kuuluvad seega
nehe samad isikud, kes viisid läbi ka
nitas käesoleva Esinduskogu valimised
malt 1984. aastal.
ka Läbirääkimistel andis
neall abiesimees Ed. Bergmann põh-
seks jaliku ülevaate siinsele eesti
ühiskonnale pärandatud kin-
tär- nisvarast Berliinis, mida ta käis
uges kontrollimas, leides selle
kogu raamatupidamise olevat eesku-
kin- julikult korras, mida kinnitas ka
unud hiljem revisjonikomisjon. See
anne. kinnisvara tuli siinsele eesti ühis-
eeris konnale tänu ainult Keskkomitee
amist esimehele tema abivalmiduse ja
oigiti

(Järg lk. 3)

Kommentaarid

Rootslased on alati arvamisel olnud, et neil on suhteliselt tugev ja hästi varustatud sõjavägi ning kompetentne ja esmaklassilise väljaõppe saanud politsei. Viimaste aastate kestel on aga need veendumused saanud ühe tagasilöögi teise järele. Nii ei ole Rootsi politsei seni ajani tabanud meest, kes mõrvas peaminister Olof Palme möödunud aasta veebruaris Stokholmi tänaval, samuti on rannakaitse käsi käinud väga halvasti Rootsi rannikuvetes luuravate vene allveelaevade tabamisel; seni on rootslased oma territoriaalvetes tabanud ainult ühe punalipulise allveelaeva, mis oli jooksnud 1981. aastal Rootsi mereväebaasi lähedal kaljule.

Kuid veelgi bisaarsem kui allveelaevade ja Palme mõrvari kadumise lugu on sotsialistliku valitsuse senise kohtuministri Sten Wickbomi kummaline käitumine, mis lõppes lõpuks sellega, et minister sunniti oma kohalt lahkuma.

Sotsialistide parteis silmapaistvat karjääri teinud Wickbomi pahandused algasid sellega kui tema hooletuse ja kergekäelise otsuse tulemusena põgenes 1979. aastal N. Liidu kasuks tegutsenud eluks ajaks vangi mõistetud salakuulaja Stig Bergling, kes vanglas olles võttis endale uueks nimeks Eugen Sandberg. Kuigi Bergling oli kardetav salakuulaja, võimaldati tal 6. oktoobril vanglast välja tulla ja kohata oma naisega, kellega ta vanglas olles oli abiellunud. Vang viidi ta abikaasa korterisse Stokholmis ja jäeti ta 14-ks tunniks ilma valveta. Kui Berglingi hiljem otsima mindi, avastati, et ta oli koos naisega jäljetult kadunud. Mitu päeva hiljem leiti kaks autot, millega Bergling ja ta naine olid tõenäoliselt põgenenud. Üks autodest oli maha jäetud Helsingi lähedal, millest järeldatakse, et spioon põgenes läbi Soome N. Liitu.

Bergling tegutses 1970-ndatel aastatel kaitseministeeriumi staabis ning lisaks sellele oli ta politseiohvitser, kelle ülesandeks oli vastuluure organisatsioonis vene spioonide avastamine. Kaitseministeeriumi andmetel tekitas ta oma spioneerimisega Rootsi riigikaitsele ja vastuluurele suuri kahjusid.

Pärast Berglingi kadumist ei tahtnud ükski asutus süüd oma peale võtta. Vanglate valitsus mainib, et Berglingi järele pidi valvama vastuluure kui spioon ööseti oma naist külastas, kuna vastuluure väidab, et valve eest pidi hoolitsema vangla administratsioon. Igatahes selle küsimuse selgitamiseks vaieldi kümme tundi ja alles siis anti alarmisignaal kõigile politsei piirkondlikele politseiülematele.

See ei ole esmakordne juhtum, kus rootslased on käitunud naiivselt ja rumalalt spiooni kohtlemisel. 1983. aastal paljastati õhujõudude kolonel Bertil Ströberg, kes oli spiooneerinud Poola kommunistliku valitsuse kasuks. Ta mõisteti kuueks aastaks vangi, kuid Rootsi tööliskohus tegi otsuse, et teda ei saa töökohalt vallandada ja ta peab palka edasi saama.

Selline on ehtne sotsialistlik maa ja kerkib küsimus — kas selliseid asju ei või juhtuda ka Kanadas kui näiteks Ed Broadbent oma sõpradega võimule tuleks?

Saksamaa Eestlaste

(Algus lk. 2)

usalduse tõttu pärandaja vastu, kes oli varemalt selle kinnisvara määranud testamendiga saksa ühiskonnale ja mida siis koheselt peale pärandaja surma tahtsid mõned tookordsed juhtivad tegelased likvideerida.

Lõppsõnas tänas esimees kõiki koosolekust osavõtjaid ja avaldas lootust, et senised Esinduskogu liikmed kandideeriksid jällegi tuleval aastal järgmise Esinduskogu valimistel, et jätkata meie vastutavat tööd Eesti Ühiskonna hääks ja kasuks. Meie teame, et ühiskondlik töö on tänamatu töö, kuid ka meie kodumaa ja seal kannatav rahvas nõuab vabadusvõitluseks seda panust.

Kinkige sünnipäevaks

„VABA EESTLANE"

Afganistani rahvuslaste algelised relvad ei valmistanud venelastele sõja algaastail erilist peavalu, kuid nüüd on olukorrad muutunud. Ameeriklased on andnud antikommunistide käsutusse umbes 300 õlalt tulistatavat Stinger raketti, mis on nii täpsed, et võivad lennukit surmavalt tabada vähemalt kolme miili distantsilt.

Ühendriikide kaitseministeeriumile saabunud andmeil on rahvuslased mai ja juuni kuude kestel alla tulistanud 131 helikopterit ja transportlennukit, mis on sundinud venelasi märgatavalt oma senist taktikat muutma. Lennukid lendavad nüüd võimalikult suures kõrguses kus raketid ei ole enam nii surmavad, kuna helikopterid harrastavad kiiret madallendu, mis võtab Stingeri tulistajatelt täpse sihtimisvõimaluse, kuid sellistel madallendudel võivad helikopterid kergesti sattuda hävitava kuulipildujatule alla.

Edu venelaste ja Afganistani kommunistliku valitsuse üksuste vastu nii õhus kui maal on märgatavalt tõstnud antikommunistide võitlusvaimu ning toonud kaasa mitme seni omaette võidelnud erigruppide ühinemise üheks tugevaks võitlusüksuseks.

Ameeriklased kavatsevad käesoleval aastal anda antikommunistidele veel 600 Stinger raketti. Washingtonis valmistab ainult muret, et mõned nendest rakettidest on sattunud Iraani sõjajõudude käsutusse. Kuidas see juhtus, selle kohta puuduvad täpsed andmed. Ühe versiooni kohaselt pidasid Iraani sõdurid Afganistani piirirajoonis kinni ühe Afganistani rahvuslaste autokolonni ja rekvireerisid osa afgaanlaste käsutuses olevaid Stinger rakette, kuna teise versiooni kohaselt on Afganistani partisanide juhid müünud Iraani revolutsioonilistele löögiüksustele 16 Stinger raketti. Kui viimane versioon tõele vastab, siis võib juhtuda et rakettide saatmine Afganistani lõpetatakse.

Hambuni relvastatud venelased on alati kurtnud, et sõjakäik Afganistani muutub väga ohtlikuks ja ohvriterohkeks kui antikommunistid saavad endile moodsad relvad. See on nüüd teoks saanud ning seoses sellega nihkuvad ka Moskva võiduvõimalused üha kaugemale Afganistani mägede taha.

AMI

Näljastreik pakti ümber

Molotov-Ribbentropi Pakti Avalikustamise Eesti Grupi (MRPAEG) üks asutajaliige, Jüri Mikk on Tallinnas 1. septembrist alates teostamas näljastreiki, et sellega protesteerida selle pakti salaklauslite mitteavaldamise vastu nõukogude massiteaves ja viimases alanud grupi vastu suunatud propagandarünnaku vastu, mis on ebapädev ja võlts. Jüri Mikk on saatnud Moskvasse parteijuhile Mihhail Gorbatshovile ja kohalikele ajalehtedele „Rahva Hääl" ja „Noorte Hääl" avaliku kirja.

Jüri Mikk kirjutab oma avalduses Gorbatshovile järgmist:

Viimastel päevadel on alustatud tugevat rünnaku-kampaaniat MRP-AEG (Molotov-Ribbentropi Pakti Avalikustamise Eesti Grupp) liikmete vstu. See forsseeritud aktsioon toimub ajakirjanduse, raadio ja televisiooni kaasabil. Alguse sai see 23. aug. Tallinnas toimunud meie grupi poolt organiseeritud meeleavalduse järgselt. ETA ebaobjektiivseil teateil oli see organiseeritud raadiojaamade „Ameerika Hääl", „Vaba Euroopa" ja „Vabadus" poolt.

Isegi kokkutulnute arvu on tugevalt vähendatud ja üldiselt valitsenud meeleolu ei ole sõnagagi kirjeldatud. Samuti ka märge EKP Keskkomitee büroo istungilt, et kõik meeleavalduse organiseerijad on varem Nõukogude-vastase tegevuse eest süüdi mõistetud, ei vasta tõele. Sellest desinformatsiooni tulvast, millest meie ajakirjandus on viimaseil päevil üle ujutatud, võib välja lugeda ärevust, hirmu ja soovi midagi varjata, õigustada.

27. aug. „Rahva Hääles kirjutab Loksa keskkooli direktor R. Adamson: „Võtkem võltijailt võimalused". Jääb arusaamatuks, mida ta mõtleb võimaluste äravõtmise all. Kas ta mõtleb võltsingute all seda, et pärast Eesti rahvusriigi kadumist maailma areenilt juunis 1940. arreteeriti, saadeti sunnitööle, küüditati Siberisse ja hukati üle 80 000 eestlase? Samas aga kogu iseseisva Eesti Vabariigi kahekümne eksisteerimisaasta jooksul oli meil alla 300 poliitvangi!

Või on see võltsing, et 14. juunil 1941 küüditati Siberisse Eestist üle 10 000 inimese, mida ajaloolased on nimetanud tagala puhastamiseks, enne fashistliku Saksamaa kallaletungi? Samas aga memoriaalteosed kinnitavad, et Stalin ei uskunud kuni viimse tunnini äsjase liitlase kallaletungi.

Ja veel, kas on see R. Adamsoni arvates võltsing, et V. Lenin garanteeris 1920. a. Tartu rahulepinguga IGAVESTI EV SÕLTUMATUSE, R. Adamson kõneleb internatsionalismist ning keeleprobleemidest Eestis. Aga kas ta on proovinud mõtelda vaadates tulevikku? Ma usun, et ei. Võtame näiteks Eesti maapõuevarade praegust kaugeltki mitte heaperemehelikku, ma ütleks, lausa röövellikku ekspluateerimist. Eesti on praegu üks suurimaid põlevkivi tootjaid maailmas. On välja arvestatud, et 70-ndate aastate jooksul on meie maale langenud 4—10 milj. tonni tuhka. Tuhk tekib sellesama, meie pruuni kulla põletamisel elektrienergia saamise eesmärgil.

Eesti rahvas moodustab 0,5 protsenti NSVL elanikest. Elektrienergiat anname 3 protsenti NSVL kogutoodangust. Põlevkivirajooni ümbrust ei ole vist vaja kirjeldadagi. On meile sellest veel vähe, et Purtse ja Pühajõgi on muudetud elutuks veekogudeks?

1980-ndate aastate algul avastati fosforiidmaardlad Kirde-Eestis. Kas soovib lgp. direktor, et ka need arenenud põllumajandusrajoonid muudetakse hiigelsuureks kaevanduskraatriks? Fosforiidi kaevandamisega kaasneb ka radioaktiivse saastumise oht. On ju samades kihtides ka uraani. Ühtlasi tekiks ka lgp. direktoril võimalus veel rohkem rakendada oma head tahet eesti keele õpetamisel kümnetele tuhandetele muulastele.

Meid püütakse rahustada, et kaevandamiseks koostatakse kaasaegsed projektid. Kuid kas me saame sellese uskuda, samaaegselt ju mürgitatab meid väävliühenditega ja muude mürgiste ainetega Tallinna vahetus läheduses asuv Maardu Keemiakombinaat kogu oma äbarlike puhastusseadmetega.

Neid näiteid võib tuua veel ja veel.

Samas on aga teada, et NSVL toodab fosforväetisi ligi kaks korda enam kui USA, aga ikkagi ostame sealt vilja. Meie aga kemiseerime ja kemiseerime . . .

Kui selle üle järele mõelda, armastades Eestimaad, siis peaks igal kodumaa patrioodil tekkima kui mitte hirm, siis kindlasti ärevus. Kas on lgp. direktor mõelnud sellest? Miks vaikis ta siis, kui meie riiki tüürisid Stalin, Hrustshov, Brezhnev? Praegune kurss näeb nende vigu ja kindlasti ka tema, n ü ü d . . .

Samal päeval, s.o. 27. aug. „NH-s" ilmunud artiklis „Õppetund" öeldakse: „Nõuti nende salalepete avalikustamist, edasi ka kolme riigi — NSVL, SDV, SLV — valitsustelt pakti tühistamist. Mulle tundub küll, et SDV ja NSVL ei saa ning SLV ei taha tänapäeval enam tunnistada Kolmanda Reichi olemasolu. Seega siis pole kellegagi pakti tühistada".

Mina aga väidan: MRK-AEG loeb oma töö tehtuna väga kättesaadaval võimalusel, s.o. on kui NL valitsus teeb nim. pakti koos ülisalajase lisaprotokolliga avalikuks. Seda taotlust võib välja lugeda ka meie grupi nimetusest. Sellel eesmärgil koguti Hirvepargis 600 allkirja. Pakti tühistamisest aga nii palju, et ka see on hea tahte korral võimalik, analoogiliselt Saksa Reichi toiminguga, kes tühistas ühepoolselt Reichi ja N. Liidu vahelise mittekallaletungi-ja koostöölepingu.

1973. tühistati ka Müncheni kokkulepe 1938. aastast, vaatamata sellele, et ka aastal 1973 ei eksisteerinud Kolmandat Reichi.

Üldiselt on noored uudishimulikud. Miks aga ei teki noorte meeste (Pavluhhin, Kikas, Sinijärv) huulile küsimus: (oleks tore, kui ajalehe vahenduse) milleks seda salasobingut nii kiivalt ikkagi varjatakse ja selle ümber vett sogatakse?

Ei ole enam suurriikide strateegias kohta miinipildujatel ja granaadiheitjatel. Relvastuses on põhirelvadeks võimsad raketid, mille tegevusraadiuseks on tuhandeid kilimeetreid. Sellega peaks olema kadunud ka pisikeste Balti riikide strateegiline tähtsus suure Venemaa kaitseks.

Ma tahaksin ka küsida peale kolme eelnimetatud noormehe ka R. Kelderilt, M. Naruskilt, U. Lehepuult, R. Adamsonilt, T. Leinolt, P. Sillaotsalt, kas teile ei tundu autu kogu see ristiretk meie grupi vastu? Nüüd on teile antud kõik võimalused ruuporeid kasutada. Juttu kui palju! Kuigi mõned Teist olid Hirvepargis kohalolijad, siiski ei riskinud Te ilma kõrgemalttulevate juhtnööritada sõna võtta. Ehk olete kuulnud vanasõna pärast lahingut rusikaga vehkijast?

Antagu ka meile võimalus ajakirjandust kasutada oma seisukohtade selgitamiseks! Ausas vaidluses selgub ju tõde.

EKP Keskkomitee büroo istungil oldi nördinud, kuna meeleavaldusel Hirvepargis ei tekkinud meie grupile ühtegi arvestatavat oponenti. Keegi vabandas hädiselt, et see tuli kõik nii ootamatult. Huvitav, aga meie press leierdab nädal aega ainult sellest, kuidas ookeanitagused raadiohaääled meie tegevust juba pika aja vältel ette koordineerisid.

(Järg lk. 4)

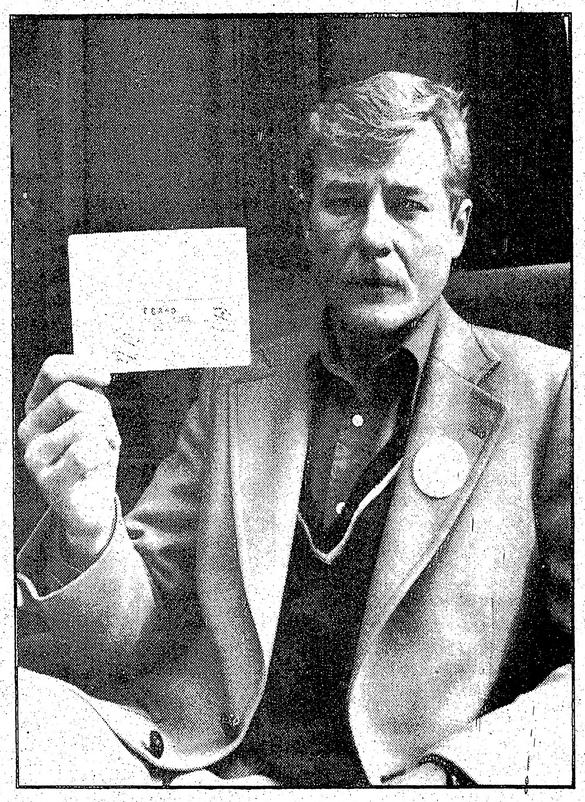

Jüri Mikk näitab postikviitungit, mis tõendab avaliku kirja teeleminekut posti kaudu. Ta alustas Tallinnas 1. septembril näljastreiki, et alla kriipsutada Molotov-Ribbentropi pakti avalikustamise nõuet.

Kogugem arhiivimaterjali!

Bibliograafia Klubi tutvustas oma tööd

Teisipäeval, 27. oktoobril Tartu Instituudi juures asuva Bibliograafia Klubi poolt korraldatud ,,lahtiste uste" päev oli mõeldud klubi tegevuse tutvustamiseks, tegijate, arhiivi ja raamatukogu juures tehtava töö näitamiseks. Eesmärk oli uute tegijate leidmine väga ulatuslikuks ja rahvuslikult tähtsaks tööks. Päev koosnes kahest osast, esmalt ligi sajale osavõtjale sõnavõttudega töö tutvustamine, teiseks ringkäik läbi arhiiviruumide, lõpuks vestlus muljete üle kohvitassi juures.

Tartu Instituudi sekretär dr. E. Aruja andis ülevaate Tartu Instituudist Tartu College'i juures, mis loodi kolledzhi põhikirjaliste hariduslike ülesannete täitmiseks. Instituuti juhib 21-liikmeline direktoriaat akadeemikuist ja neljast kolledzhi esindajast; jooksev töö on sekretäri teha. Teda on viimastel aastatel suurepäraselt aidanud rida vabatahtlikke Bibliograafia Klubi nime all, kelle ,,kaitseingliks" on New Horizon programmi esindaja C. Dowdall. Instituudi ülesandeks on igakülgselt edendada eestiaineliste teadmiste kogumist ja levitamist. Peamiseks vahendiks on arhiivi ja raamatukogu soetamine koos bibliograafilise ja muu informatsiooniteenindusega, ning loengud. Tegevuse piirid seab materiaalse, majandusliku ja vabatahtliku tööjõu piiratus.

Instituudil on kasutada 100 ruutmeetrit põrandapinda ja 380 jooksvat meetrit riiuleid, mis on juba kuhjaga täis, nii et 37 kastitäit on juba mujale lattu viidud. Kogutakse kõike eestikeelset, mis välismaal ilmunud ja kõike, mida enne 1944. aastal ilmunust kätte saadakse; ruumipuudusel võetakse vastu piiratud arvul praegu kodumaal ilmuvat toodangut. Samuti kogutakse dokumente, käsikirju, isiklikke kirju, fotosid ja filme, muusikat nootides, heliplaatidel ja -lintidel.

Instituudil on kavas, seoses eestiainelise õppetooliga Torontos, kiiremalt jätkata seni kättesaamatute dokumentide, ajakirjanduse ja raamatute mikrofilmide ostmist Helsingi raamatukogust ja mujalt. Teiseks on vaja läbi töötada ja kättesaadavaks teha meil juba olemasolev haruldane ja ulatuslik bibliograafiline kogu, 30 kuni 40.000 kaarti; valmistada sisukordi ja indekseid raamatuile ja ajakirjadele. Selleks on vaja raale ja inimesi, kes selle töö läbi viivad". ,,New Horizon" andis klubile raha, et teid suurel arvul tegevusse rakendada, et te igavusest raisku ei läheks, vaid hea tervise juures oleksite", ütles E. Aruja ja soovitas, et ,,peale söögi ja tantsu tõstaksime esikohale intellektuaalse akadeemilise tegevuse kui vajaliku soliidse aluse meie rahva vabadustaotluste põhjendamiseks."

Teisena tutvustas Asta Luik seda, mida Bibliograafilises Klubis tehakse. Ta rääkis klubi loomisest ja ülesandeist, kaasa aidata arhiivide materjalide korraldamisele mitte vaid Tartu Instituudis, vaid ka teistes eesti organisatsioonides ja arhiivides. Ta kutsus kõiki üles kaasaaitamiseks. Samuti pani ta südamele, et isikud korraldaksid oma arhiivid, paneks kirja mälestusi ja organisatsioonid korraldaks ise oma arhiivid ja annaksid selle valmismaterjalina üle arhiividele, sest pärast ei tunta neid inimesi ega sündmusi millest materjalid räägivad, eriti fotode allkirjade osas.

Ta julgustas kuulajaid, et ärge kartke, Bibliograafiline Klubi annab vajalikku informatsiooni ja juhendeid. Töö on mugav ja sobiv vabaaja kasutamisena eestluse kasuks. Kuigi klubi töötab Tartu Instituudi juures on ta iseseisev organisatsioon, kes valmis kõiki sel alal teenima.

Kalle Viires etles Betti Alveri luuletuse ,,Kaks saarlast", Oskar Haamer esitas kolm kandlepala ja Ellen Irs koos Kalle Viiresega esitasid Jüri Tuuliku veste ,,Kui otsast alata". E. Irsi ilmekas esinemine äratas kahjutunde, et ta talenti pole kunagi eesti teatrite juures kasutatud.

Pärast ettekandeid järgnes ringkäik arhiivi ja raamatukogu ruumides, kus tutvuti klubi liikmete tegevusega akadeemiliste organisatsioonide ruumides. Esimesena Elsa Vellner tegeles slaididel olevate gruppide ja sündmuste kindlaks tegemisel. Kurtis et on väga raske kõrvalseisjana sündmusi ja slaididel olevaid isikuid kindlaks teha; tulevikus peaks iga slaidi juures märgitama aeg, koht, isikute nimed ja sündmus.

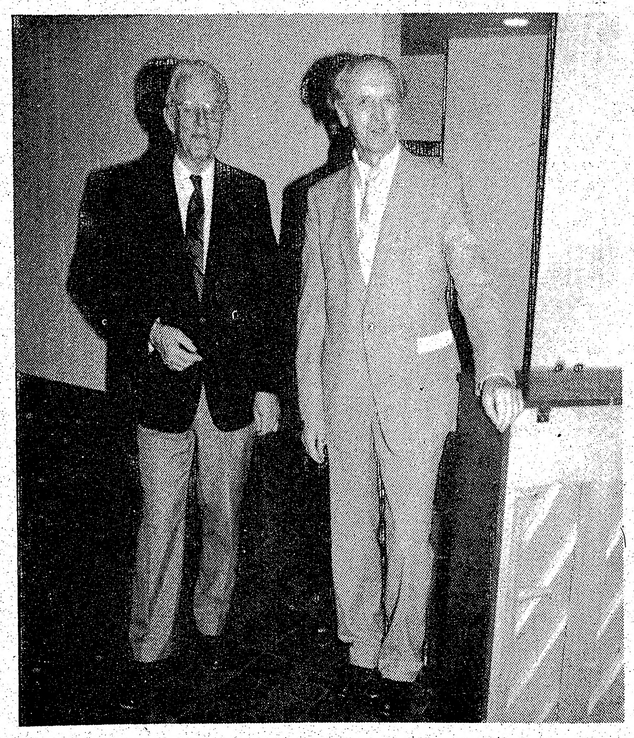

Bibliograafia Klubi juhatusliikmed, vas. L. Koobas, dr. E. Aruja. Foto: H. Oja

Emil Eerme oli pannud välja valiku kadunud A. Vilmsi ekslibriste kogust, peamiselt J. Naha ja A. Lee tööd. Kogu on nüüd pärast kaheaastast tööd korrastatud. E. Eerme hoole all on ka Ludvig Juhti ajalehtede ja lõigete kogu. Praegu on USA's teoksil tema mälestuste korraldamine kuni 1000-leheküljelisest materjalist alates 18.06. 1918 peetud kontserdiga ,,Estonias" ja lõpetades surmaga 1962. Veel on teoksil dr. R. Toi arhiivi korraldamine, mis hõlmab aastaid 1947—1965. Arhiivis on ka Kaarel Eerme kogu ,,100 aastat laulupidusid".

Mari Aser töötas ajakirja ,,Kodukolde" indeksi koostamisel, sama tegi Saima Roos ,,Metsamees Eksiilis" materjalidega ja Marcelle Raag ajakirja ,,Triinu" indeksi koostamisel. Hilda Haamer paigutas kartoteegi registrisse mitmesuguseid väiksemaid väljaandeid ja broshüüre. Tartu Riikliku Ülikooli teaduslikke väljaandeid on saadud vahetamise korras; neid registreeris Oskar Haamer, kelle kannel oli ka väljapanekute juures.

Teises ruumis Erik Rännu pani kõik indeksid raalisse. Seda tööd on palju ja Tartu Instituut kavatseb osta veel kaks raali kaasaaitamaks eeloleva tööga edasi jõudmiseks. Samas ruumis uuris dr. Karl Aun vanadest ajalehelõigetest Nürnbergi protsessiga seotud artikleid. Kõrvalruumis Asta Toppi kirjutas kirjutusmasinal kataloogi.

Ühes ruumis on mikrofilmimise lugeja, kopeerimismasin.

Raamatukogus on sõnaraamatuid, akadeemilisi väljaandeid. Otto Roosi korraldada on muusika ja heliplaatide osakond. Helmut Aavikul ajakirjad ja raamatute vahetamine kodumaaga.

Alumise korrusel on duplikaatide kogu, mikrofilmimise aparaat. Albert Irsi hoole all on Eckvillest saadud vanade raamatute seeria, Riigi Teataja aastakäigud, Eesti Statistika väljaandeid jm. Mikrofilmimijal on ees palju tööd, filmimisele tulevad kõik ajalehed, kuna sellega säästetakse arhiivi ruumi.

Leo Koobas, kes lahkelt viis läbi ruumide ütles, et tänane koosviibimine on huvi äratamiseks klubi tegevuse vastu. Seni on paarkümmend liiget käinud koos igal teisipäeval (kl. 10—4 p.l.). Tahetakse teha selgeks, et inimesed mitte midagi ära ei viskaks, fotosid andmetega täiendaks või hakkaks koguma ajalehtede väljaandeist isikute elulugusid kes-kus laadi kogumiku tegemiseks. Samuti kogutakse ka duplikaate.

L. Koobas tutvustab prof. K. Inno 600-köitelist kogu, kus on rohkesti raamatuid väliskirjanduses Eesti kohta; need on sorteeritud maade järgi, millest saadetakse osa ülikooli raamatukogule. Suuremad kogud on veel A. Ekbaumi, J. Käisi, H. Kompus-Olbrei, A. Jaska, J. Torki, E. Saksa materjalidest. Fotosid J. Säägilt, Tuulikult ja K. Eermelt.

Guri Raag registreerimas uusi Bibliograafia Klubi liikmeid. Pildil vas. L. Soo, L. Koobas, H. Raudsepp, E. Eerme, pr. Raudsepp tervitamas Timuskit. Foto: H. Oja

Ajalehed ja muud materjalid on paigutatud liikuvaile riiuleile, mis säästab ruumi ja hõlbustab ligipääsemist.

Koosviibimise ajal astus klubisse uusi liikmeid, kus senine liikmete arv on 20-asutajaliikmest saanud enam kui kümnekordseks. Oodatakse et inimesed tuleksid huvialase töö juurde, mida peamiselt juhivad raamatukogu hoidjaina kogenud isikud.

Klubil on veel teinegi tegevussuund — kultuurialal tuntud isikute tutvustamine; seni on korraldatud Miina Härma ja Oskar Lutsu mälestusaktused. Eeloleval kevadel on kavas korraldada erinäitus Eestist toodud esemeist, millede registreerimine on juba alanud. Klubi juhatus rõhutab, et on väga tähtis mis koondatakse arhiividesse, kuna see näitab, kes oleme ja mida oleme teinud. H.

Kanada sõjajõud raiskavad raha!

OTTAWA (Toronto Sun) — Kanada ülemrevident (auditor general) Ken Dye ütleb, et meie kaitsejõud on võimetud Kanadat kaitsma ja neil puuduvad plaanid ka Tshernobõlisarnaste katastroofide likvideerimiseks.

Oma iga-aastases raportis valitsuse kulutuste kohta, mis möödunud teisipäeval Parlamendis ette kanti, väidab Dye, et Kaitseministeerium on raisanud miljoneid kahuritele mis ei funktsioneeri, laskemoonale mis lahti ei lähe ja päatidele mis vee peal ei seisa. Kui Kanada kaitsejõud peaksid sekkuma sõjalisse konflikti, siis on nad täiesti võimetud oma käe peal mingit tõhusat järelvedu organiseerima, kinnitas Dye.

Kaitseministeerium olevat maksnud 7,5 miljonit dollarit 12 miljoni padruni eest, mis olevat tarvitamiskõlbmatud, ja kulutanud veel rohkem laevakahuritele, mis ainult kuival maal töötavad. Merejõudüde kopterite jaoks puuduvad tagavaraosad. Dye kohaselt on sellistc puuduste peapõhjuseks ,,ostke Kanadast" poliitika, mis nõuab et Kaitseministeerium ostaks ainult Kanada firmadelt. Need firmad teenisid üle 26 miljoni dollari, östes odavalt USA-s ja müües kallilt edasi Kanadas. Mõned tagavaraosad, mis maksid USA-s alla tuhande dollari, müüdi siin edasi mitme tuhande eest. Merejõudude radari-seadmed, mis osteti Kanada firmalt, ei funktsioneerinud ning nende korrastamine võttis viis aastat aega. Ja Halifaxi laevaehitusfirma, mis pidi piirivalve patrullpaate ehitama, läks enne kontrakti lõpetamist *pankrotti*.

Samuti kritiseeris Dye tsiviillennundust, öeldes et kaheksa lennuvälja üheksast, mida valitsus püüab erasektorile müüa, töötavad kahjudega. Eesrinnas on ,,Mirabel" Montreali lähedal, mis katab ainult 29 protsenti oma operatsiooni-kuludest. Toronto ,,Pearsoni" lennujaam katab umbes 90 protsenti oma kuludest. Ainult Vancouveri lennujaam töötab kasumiga, ütles Ken Dyer.

Massaazh-teraapia ja refleksoloogia
LEILI TERTS
Reg. M.T.
Vastuvõtt kokkuleppel
Tel. 757-8679

Näljastreik pakti

(Algus lk. 3)

N. Liidus on 18 milj. töötajat, kes otseselt tööga mingit kasu ei too ning kelle ainsaks funktsiooniks on kontrollimine ja karistamine. Me teame ka vanglatest, sunnitöölaagritest ja vaimuhaiglatest, kus lämmatatakse vaba mõtet. Meie press ja muud infoallikad on ühe partei tööriistaks.

Sellest olukorrast tingituna, protestiks Molotov-Ribbentropi Pakti ja sellega kaasneva salajase lisaprotokolli mitteavaldamise tõttu NSVL-is, sealhulgas ka Eestis, kuulutan välja näljastreigi alates 1. septembrist 197.

JÜRI MIKK MRP-AEG
asutajaliige Tallinn.
31. aug. 1987

DEMONSTRANT PUNASEL PLATSIL

Prantsuse telegraafiagentuuri AFP järgi demonstreeris Jüri Mikk Moskvas Punasel Platsil Molotov-Ribbentropi pakti salaklauslite avalikustamise nõudega. Ta viidi ära miilitsa poolt. Teatavasti kehtestati Moskvas pärast tatarlaste suurt tähelepanu avaldanud meeleavaldust sealsamas Kremli ees demonstreerimise keeld N. Liidu pealinnas.

Soome-e

Ametlikuks av abikaasa Telle

Möödunud k eestlaste ühiskodu koguni raskeid tö rõõmupäevaks, k musele, millele Koivisto abikaasa

Suomi-Koti es Soome ja Kanada li olevale kivile' as madalad küünlad, piduliku sündmuse

Juba enne sündn tenähtud aega oli maja elanikest t mängis Salemi Seu ter soome muu Kyykköse juhatuse viiulisoolosid. Suomen Mieslaula tett kolm meeleolu

Suomi-Koti juht sed saabusid saal misjärel pärast avasõnad õhtul toimuv dr. H. Yl et iga komitee koo palvusega. Avasõ ütles komitee es Ylänkö. Ta ütles au ütelda kõigile Sellest on viis aa kui tehti otsus sell seks. Töötati tug Suomi-Koti valmi teenimiseks. Ta geks ,,Kultaisen l batahtlike töötjõud koostöös East Y valitsusega, mist East York'i elan Suomi-Koti hüvec Soomlaste, aga k satsioonid hakk avarat saali, mil moodne helisüste

Kolmest lasteko tud ühendkoor lau ,,Tulkaa k iloitsemaan" rõõmustama) ja v Tuomala ja A. Y millele järgn klaverisoolo.

Ehitustoimkonn Järvenpää kõnel ajaloost ja eesmä soomlaste Toron 100. aastapäeva. tuntuks kõvade t

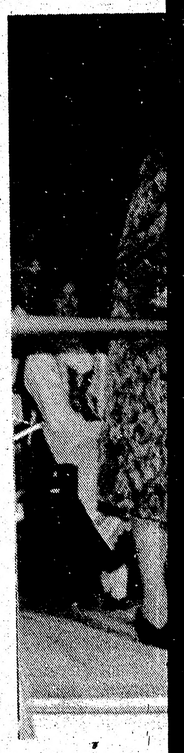

Soome preside linti. Vas. pr. Foto:

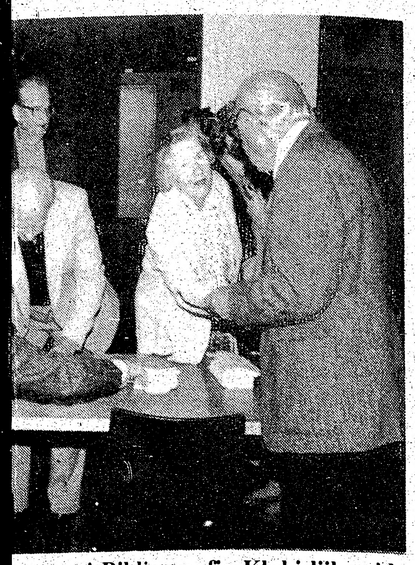

…nas uusi Bibliograafia Klubi liikmeid. …Koobas, H. Raudsepp, E. Eerme, pr. …imuskit. Foto: H. Oja

…alid on … Klubil on veel teinegi tegevus-
…ile, mis … suund — kultuurialal tuntud
…bustab … isikute tutvustamine; seni on kor-
… astus … raldatud Miina Härma ja Oskar
…s senine … Lutsu mälestusaktused. Eeloleval
…iikmest … kevadel on kavas korraldada eri-
…rdseks. … näitus Eestist toodud esemeist,
…tuleksid … millede registreerimine on juba
… mida … alanud. Klubi juhatus rõhutab, et
…atukogu … on väga tähtis mis koondatakse
… arhiividesse, kuna see näitab, kes
… oleme ja mida oleme teinud. H.

…jajõud raha!

…to Sun) — Kanada ülemrevident (audi-…ütleb, et meie kaitsejõud on võimetud …eil puuduvad plaanid ka Tshernobõli-…likvideerimiseks.

…tis valit- … kontrakti lõpetamist *pankrotti*.
…a mis … Samuti kritiseeris Dye tsiviil-
…rlamen- … lennundust, öeldes et kaheksa len-
…et Kait- … nuvälja üheksast, mida valitsus
…d miljo- … püüab erasektorile müüa, töötavad kahjudega. Eesrinnas on
…unktsio- … „Mirabel" Montreali lähedal,
… lahti ei … mis katab ainult 29 protsenti oma
… peal ei … operatsiooni-kuludest. Toronto
…itsejõud … „Pearsoni" lennujaam katab
…jalisse … umbes 90 protsenti oma kuludest.
… täiesti … Ainult Vancouveri lennujaam töö-
… mingit … tab kasumiga, ütles Ken Dyer.
…seerima.

Näljastreik pakti

(Algus lk. 3)

N. Liidus on 18 milj. töötajat, kes otseselt tööga mingit kasu ei too ning kelle ainsaks funktsiooniks on kontrollimine ja karistamine. Me teame ka vanglatest, sunnitöölaagritest ja vaimuhaiglatest, kus lämmatatakse vaba mõtet. Meie press ja muud infoallikad on ühe partei tööriistaks.

Sellest olukorrast tingituna, protestiks Molotov-Ribbentropi Pakti ja sellega kaasneva salajase lisaprotokolli mitteavaldamise tõttu NSVL-is, sealhulgas ka Eestis, kuulutan välja näljastreigi alates 1. septembrist 197.

JÜRI MIKK MRP-AEG
asutajaliige Tallinn,
31. aug. 1987

DEMONSTRANT PUNASEL PLATSIL

Prantsuse telegraafiagentuuri AFP järgi demonstreeris Jüri Mikk Moskvas Punasel Platsil Molotov-Ribbentropi pakti salaklauslite avalikustamise nõudega. Ta viidi ära miilitsa poolt. Teatavasti kehtestati Moskvas pärast tatarlaste suurt tähelepanu avaldanud meeleavaldust sealsamas Kremli ees demonstreerimise keeld N. Liidu pealinnas.

…pia ja …ia …S …ppel …79

Soome-eesti ühiskodu avati

Ametlikuks avajaks oli Soome presidendi abikaasa Tellervo Koivisto

Möödunud kolmapäeval toimus Torontos soomlaste-eestlaste ühiskodu Suomi-Koti avamine. Pärast pingelisi ja koguni raskeid tööaastaid oli see kogu Toronto soomlastele rõõmupäevaks, kui kaunis auditooriumis elati kaasa sündmusele, millele kõrgpunkti andis Soome presidendi M. Koivisto abikaasa Tellervo Koivisto avamismoment.

Suomi-Koti esisel lehvisid Soome ja Kanada lipud; nende ees olevale kivile asetati põlevad madalad küünlad, „juhlatulet", piduliku sündmuse tähistamiseks.

Juba enne sündmuse algust etenähtud aega oli ruum kohaliku maja elanikest täidetud, neile mängis Salemi Seurakunna orkester soome muusikat Mirjam Kyykköse juhatusel, kes esitas ka viiulisoolosid. Samuti laulis Suomen Mieslaulajat topeltkvartett kolm meeleolulist laulu.

Suomi-Koti juhtkond ja külalised saabusid saali marsihelidel, misjärel pärast palvust ütles avasõnad õhtul teadustajana toimuv dr. H. Ylänkö, märkides et iga komitee koosolek algas alati palvusega. Avasõnad sündmusele ütles komitee esimees dr. V.J. Ylänkö. Ta ütles, et tal on rõõm ja au ütelda kõigile tere tulemast. Sellest on viis aastat möödunud, kui tehti otsus selle hoone ehitamiseks. Töötati tugevasti, nüüd on Suomi-Koti valmis oma ühiskonna teenimiseks. Ta hindas eriti kõrgeks „Kultaisen Iän Kerho" ja vabatahtlike töötajõudu. Hoone valmis koostöös East York'i ja Ontario valitsusega, mistõttu ta pakkus East York'i elanikele võimalusi Suomi-Koti hüvede kasutamiseks. Soomlaste, aga ka kanada organisatsioonid hakkavad kasutama avarat saali, mil on tänapäevaselt moodne helisüsteem.

Kolmest lastekoorist moodustatud ühendkoor laulis päevakohase „Tulkaa kaikki tänne iloitsemaan" (Tulge kõik rõõmustama) ja veel paar laulu D. Tuomala ja A. Ylänkö juhatusel, millele järgnes J. Arra klaverisoolo.

Ehitustoimkonna juhataja B. Järvenpää kõneles Suomi-Koti ajaloost ja eesmärgist, märkides soomlaste Torontosse jõudmise 100. aastapäeva. Soomlased said tuntuks kõvade töömeestena, kes siiski oma vanas eas ei võinud oma vanadekodust unistadagi. 1982. a. jaan. tulid soome kirikud ja õpetajad kokku eesmärgiga oma vanadele, keda teati Toronto piirkonnas olevat paarsada, oma kodu rajamiseks. Nüüd on teada pensionieliste soomlaste palju suurem arv, kuid nii suurt hoonet pole võimalik ehitada. Rääkides töö arengust ütles ta, et esimesed kaks aastat olid väga rasked. Leiti küll ideaalne asukoht katsuti saada riiklikku toetust, kuid vaatamata paljudele pingutustele ei saadud toetust, ehkki lootused püsisid 1985. aastani, mil riikliku toetuse võimalus ära öeldi. Selle järel veebruaris otsustati teha projekt avaliku ettevõttena. Kuigi igal sammul oli raskusi, ei antud alla, maksku mis maksab otsustati edasi minna ega mõeldud kordagi loobumisele. Lõpuks oli küllalt lubadusi ja ruumide reservatsioone, ning „Royal" Pangaga saavutati finantseerimiseks kokkuleppe. Siis algas edukas töö, valmis 123 ruumiga maja, kus soomlaste kõrval asub ka eestlasi ja kanadalasi; 250 on aga sooviate järjekorras. Samas hoones on meelelahutus ja tervishoiuruumid, mis teeb vanade elu mitmekülgseks. Kogu ehitamise ajal hoiti eesmärk fookuses ja see on toonud tänase piduliku momendini, soome kultuurilise miljööga „Kultaisen Iän Koti" avamiseni.

Järgnevate tervituse osas andis East York linnapea tervitused üle linnanõunik Edna Finch, Ontario valitsuse poolt parlamendiliige C. Hart, andes üle ka kirja peaminister D. Petersonilt. Kanada valitsuse poolt tervitas kohaliku valimispiirkonna parlamendiliige D. Bosley, kinkides valitsuse poolt Kanada lipu.

Soome valitsuse poolt tervitas Soome suursaadik J. Blomberg, iseloomustades maja kui soome ühiskonna otsustusvõime ja koostöötahte näidet, soovides et see oleks heaks koduks paljudele. Lõpuks andis ta üle Soome riigi tervitused ja õnnitlused neile, kes on selle juures teinud tööd.

Dr. V.J. Ylänkö tutvustas Soome presidendi Mauno Koivisto abikaasat Tellervo Koivistot, kes tuli lavale ja lõikas läbi lavaesisele pandud sinise lindi, kuulutas Suomi-Koti avatuks ning soovis õnne majale.

Presidendi abikaasa võttis katte ka suurelt pronkstahvlilt, millega jäädvustati avamise päev ja pikk rida nende nimesid, kes olid olnud tegevad maja rajamisel. Lisaks avati kaks väiksemat kilpi „Kultaisen Iän Kerho" ja vabatahtlike töörühma töö hindamiseks.

Avamistseremooniale järgnes Royal York hotellis pidulik õhtusöök Tellervo Koivisto austamiseks ja Suomi-Koti toetamiseks.

H.

Suomi-Koti avamispäeval. Foto: H. Oja

Soome presidendi abikaasa Tellervo Koivisto lõikamas läbi linti. Vas. pr. Ikävalko, paremal dr. V. J. Ylänkö. Foto: H. Oja

Balti küsimus ÜRO's

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee Kolmanda Komitee istungjärgul võttis kolmapäeval, 14-ndal oktoobril sõna üks Ameerika Ühendriikide delegatsiooni liikmetest, New Hampshire'i osariigis kohtunikuna tegutsev William Treat. Istungjärgul oli parajasti arutluse all Peaassamblee päevakorra üheksakümneesimene punkt, mis tegeleb rahvaste enesemääramise õigusega.

Ühendriikide delegatsiooni liige Treat käsitles oma pikemas avalduses muuhulgas ka Balti riikide küsimust. Tõlgiksime siinkohal seda suhteliselt lühidat lõiku sõnasõnalt: „Iseseisvate ja suveräänsete rahvaste ikestamine on vastumeelne kõigile vabadele ühiskondadele. Samal ajal kui meie tähelepanu on koondatud hiljaaegsematele suveräänsuse rikkumistele Afganistanis, Namiibias, Nikaraaguas, Angoolas ja Tshaadis ei tohi me ignoreerida varem Baltikumis vabade riikidena eksisteerinud Eesti, Läti ja Leedu kauaaegset ikestamist. Totalitaarsete rezhiimide üheks taktiliseks võtteks on jätkata oma okupatsiooni seni kuni apaatia ja harjumus nö. „normaliseerivad" sellise maharõhumise. Nelikümmend kaks aastat kestnud orjastamist ei saa kustutada nende rahvaste uhkeid pärimusi. Maailma vabad rahvad ei luba aja kulgemisel ja ükskõiksusel anda võltsitud legitiimsust nende rõhutud rahvaste vägivaldsele okupatsioonile."

Tuleks nimetada, et president Ronald Reagan'i ametisoleku algusest saadik aastal 1981 on Ühendriikide delegatsiooni liikmed järjekindlalt nimetanud Balti riikide küsimust ÜRO Peaassamblee Kolmanmda Komitee debattides rahvaste enesemääramise päevakorra punkti all, tehes seda mõnikord pikemalt, mõnikord lühemalt.

Täpselt sama järjekindlalt on sarnased Ühendriikide seisukohavõtud alati esile kutsunud nõukogude esindajate vihase, et mitte öelda hüsteerilise reaktsiooni. Seekord ütles nõukogude delegatsiooni liige Dmitri Bõkov oma vastulauses, et Treat'i avaldus kujutab endast „solvavat retoorikat". Kasutades juba aastate jooksul tavapäraseks kujunenud ja kulunud pareeringuid hakkas Bõkov seejärel rääkima Ühendriikide „imperialistlikest ambitsioonidest", väites seejuures, et USA on annekteerinud Mikroneesia ja Poertoriiko.

Bõkov'i vastulausele reageeris omakorda teine Ühendriikide delegatsiooni liige Lewis Amselem, tulles muuhulgas uuesti tagasi Balti riikide küsimuse juurde. Amselm ütles järgmist ÜRO Peaassamblee Kolmandale Komiteele (mis tegeleb sotsiaalsete, humanitaarsete ja kultuuriliste küsimustega): „Natside-nõukogude pakt ütles kõik mida on vajalik öelda N. Liidu moraalsuse kohta minevikus," lisades, et N. Liidu „jätkuv okupatsioon Balti riikides ütleb kõik mida on vajalik öelda selle pakti kohta."

MESI MÜÜA
Heamaitseline tumekollane pastöriseerimata. 30 naela $38.—. Tasuta kojutoomine Torontos. Hel. mesinikule, LEO OSSO, tel. 1-519-853-2447

Eesti poliitvang Jan

(Algus lk. 1)

jaspool Nõukogude Liitu, kus need seadused ei kehti. Pärast vanglast vabastamist andis Kõrb sisse palve Nõukogude Liidust lahkumiseks ja siirdus Riiga, kus ta asus uuesti osa võtma poliitilisest tegevusest — lüües kaasa 14. juuni küüditatute mälestamise — ja 23. augusti Molotov-Ribbentropi lepingu sõlumimise aastapäeva demonstratsiooni organiseerimisel. Juuli lõpul kirjutas ta koos Heikki Ahoneni, Tiit Madissohi ja Lagle Parekiga alla avalikule protestikirjale, mis nõudis Krimmi tatarlaste õigust taas oma ajaloolisele kodumaale Krimmi elama asuda. See rahvas küüditati tervikuna 1944. Kõrb oli see, kes esimesena Läände teatas, et ka Eestis on demonstratsioon ettevalmistamisel. Eestist ei saanud tookord välja helistada, seda tuli teha üle Läti.

Vahepeal oli Kõrb raskesti haigestunud, ent teda keelduti haiglasse võtmast. Üksnes pärast seda kui Läti „Helsingi 86" grupp saatis kirja President Reaganile ja Viini inimõiguste konverentsile, nõustus kiirabi teda haiglasse viima. Sellele vaatamata ei antud talle haiglas süüa, ja kuna ka tegelikult mingit ravi ei toimunud, pidi Kõrb haiglast uuesti lahkuma. Septembri algusel teatati Kõrbile ootamatult, et tema lahkumispalve rahuldatakse ja et ta kümne päeva pärast peab minema sõitma.

Praegu viibib Jan Kõrb Münchenis, kus ta kõigepealt peab hakkama oma tervist ravima. Tulevikus loodab ta oma võitlust jätkata, eriti ühinenud baltlaste rindel. Kuna ravimiskoht on praegu veel ebaselge, võivad kaasmaalased tervitusi saata aadressil:

Jan Kõrb, c/o Toomas Ilves, Amsterdamerstr. 3, 8000 München 40, Lääne Saksamaa.

• Hamburgis toimus 13. juunil sealsete eesti, läti ja leedu rahvusgruppide ühisel korraldusel kesklinnas asuvas St. Petri kirikus ökumeeniline jumalateenistus 14. juunil 1941. a. toimunud massilise Siberisse küüditamise ohvrite mälestamiseks. Ühtlasi meenutati jumalateenistusel kristianiseerimist 800 a. eest Eestis. Osavõtjaid oli üle 500.

Vaimulikul talitusel teenisid pastor dr. Gunnar von Schlippe, preester Wilm Sanders, praost Toomas Põld, pastor Karlis Zuika, munk Konstantin Gulbinas ja L.Z. Cucenaite Pascheit. Viimane, leedulannast arst, oli peakorraldaja ja kava kujundaja.

SPORT

Balti ujumisvõistlused 21. novembril

Laupäeval, 21. novembril toimuvad P.-Am. Balti ujumisvõistlused Torontos Pape Recreation Centres homm. kl. 9—11.30.

Need on 31-sed Balti ujumisvõistlused, mis toimunud USA's ja Kanadas.

Kuus läti poissi USA'st on soovinud osa võtta, neist 4 lendavad kohale Kaliforniast ja Kesk-Ameerikast. Leedu ujujaid tuleb Clevelandist ja New Yorgi ligidalt. Eesti ujujaist on loota Cindy Õunpuu osavõttu, kes õpib praegu Toronto ülikoolis, samuti Kia Puhm'i ja Ken Ahlbergi, kes on osa võtnud igast Balti võistlusest. Eesti meeskonnas on veel Rod Buerki ja Peter Roose, kes on ühtlasi vetelpäästja.

Alati on kohal perek. Kivi kahe tütrega Buffalo ligidalt. Lakewoodis E. Mängudel on Chantal Kivi olnud kaks korda parim naisujuja, ning ühel korral Valia Reinsalu, kes enam ei treeni. Abistamas võistlusel on Sportlaagri inimesi, kes lubavad tuua uusi, noori ujujaid, nagu eelmisel aastal. Ka gaidide/hellakeste ujumispäeval oli häid ujujaid. Hea oleks, kui skaut- ja gaidlipkonnad osa võtaksid. Jõekäärult pole enam aastaid ujujaid sirgunud, vaid üksikud ujujad tulevad ujumisklubidest.

Võistlusklassid on: 8 ja nooremad, 10 ja nooremad, 11—12, 13—14, 15 ja vanemad, ning Masterite kl. Auhindadeks võistluslindid ja grupiauhinnad, kui on küllalt ujujaid.

Robert Reimani mälestustrofee antakse parimale eesti ujujale. Informatsioon ja registreerimine kuni 15. nov. tel. 924-6028 M. Kreem'ile, et võistlus oleks korralikult läbiviidav. Pape Recreation Centre asub 953 Gerrard St. E. (Pape'i nurgal).

Võistluse korraldajad on Eesti Ujumisklubi koos Sportlaagriga ja Balti Spordiliiduga.

M. K.

Seenioride Olümpiaadid USA's

Tänavu juunis peeti esimene ülemaaline „Olümpiaad" Washingtoni Ülikooli maa-alal, St. Louis, Missouri. Osalejaid oli 2800 neist 32 protsenti üle 70 a. vanuses. Kergjõustikku tegid 900 võisteldes 5-a. gruppides alates 55 aastaga. Vanim mees, 93-ne, oli hakanud treenima 100—400 m jooksu 88 aastaselt! Muide, järgmine USA „senioride olümpiaad" tuleb pidamisele Baltimores, Md. 1989. a.

Välis-Eesti masterite rekord Põhja-Kalifornia „olümpiaadilt".

Kuna kergejõustiku hooaeg Vancouveris, B.C. lõppes varakult augustis siis lend San Franciscisse võimaldas proovida lõunapoolsete masterite taset.

Seoses „Senior Olympics Season'iga" peeti 19. septembril kergejõustku võistlused Berkley Ülikooli Edwards staadionil. Osalejaid oli ligi 150. Vanuseklassid algasid 50-ga ja vanim mees oli 88 aastane maailmarekordite omanik Sprangler San Diegost.

„Olümpiaad" avati paraadiga, hümnilauluga, linnade (San Leandro, Oakland, Berkley) esindajate kõnedega ja värviliste õhupallide lennutamisega.

Kettaheide algas kell 9.30. Tegin selle kaasa n.ö. „ajaviiteks" sest minu huviala, 800 m, algas alles 14.35. 70 pluss klassis oli viis võistlejat; tagasi hoidlik tulemus 66 jalga (1 kg ketas) üllatuslikult andis pronksmedali.

800 m jooksu teine finaal toimus üle 60 aastastele. 70 pluss klassis aeg 3.27,8 oli väärt hõbemedalit; minu eelmine Välis-Eesti rekord 3.40,0 oli saavutatud viie aasta eest. Näib, et sellisel maapikkusel pole paratamatu ajaratas veel jätnud jälgi.

ERMO KULMAR

Lättemäel harjutati laskmist

Septembri lõpus kajasid Lättemäe metsad püssilaskudest, meenutades möödunud kauneid päevi, mil Montreali noortevägi, Endel Rubergi juhtimisel, harrastas hoolikalt eesti rahvussporti ja laskudega oldi nii harjunud, et neid ei pandud nagu tähelegi.

Lättemäele oli seekord kogunenud kümmekond noort, kes oma vanemate (kunagised Rubergi kasvandikud) ja „onu" Rubergi valvsate silmade all kihutasid lask lasu järele märklehtedesse Lättemäe lasketiirul. Peale Rubergi olid ürituse keskseimaks tegelasiks Enn Raudsepp ja Peeter Altosaar. Veedeti tore päev Lättemäe põhjamaises looduses ja osalejate sooviks oli, et taolisi kokkusaamisi peaks tihedamini korraldama.

Torontosse asununa pole Endel Rubergil sidemed Montrealiga katkenud ja võimaluste piirides külastab ta oma vana kodulinna. Kavas on traditsiooniline jõulujumalateenistus Lättemäel, eesti tutvustamine suurte, Lättemäe maaala läbistavate suusvõistluste aegu ja veel muudki. Samuti on meie üksikvõitlejast Alar Kivilo poolt tehtud filmist tehtud videolint, mida hiljuti näidati kohalikus soome koguduses, kellega Rubergil on tihedad sidemed.

Spordist lühidalt

„Kuldne Jalgpallisaabas" on auhind, mille „France Football" annab iga aasta Euroopa riikide meistrivõistluste paremale väravakütile. Auhind meelitab ja varemgi on meistrisarjade lõppedes väravaküttide resultatiivsus kahtlustäratavalt järsult tõusnud. Nii oli ka tänavu, rumeenlane Rodion Camataru Bukaresti „Dinamost" lõi viimase kuue mänguga 21 väravat ja saab seega 44 väravaga ilmselt „Kuldse Jalgpallisaapa". Teiseks jäänud Tony Polster, kes lõi 36 mängus 39 väravat, oli nii solvunud, et teatas: tema hõbedase autasu järgi ei lähegi. Bulgaarlane N. Sikarov („Vitosha") lõi 30 mängus 36 väravat.

E. Veetõusme mälestusvõistlus

Hiljuti oli meil juttu Tallinnas peetud E. Veetõusme mälestusvõistlustest kergejõustikus. Kuna Veetõusme oli meister jooksudes, siis on ka mälestusvõistluste peaaladeks olnud alati jooksud, pikima auhinnalise distantsina 5000 meetrit. Pildil moment sellest jooksust, mille tänavu võitis Gennadi Fishman Minskist. Ta oli võidukas ka kõrvalalana kavas olnud 10 000 m jooksus.

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

KUI VÕIDELDI KODUPINNA EEST

HARALD RIIPALU

7.

Minutit kümme vaikisid kõik aparaadid. Siis korraga trr. . . trr. . .

Rääkis leitnant Käis: „Väljume eelpostide joonelt ‚eikellegi-maale'. Korras."

Nüüd oli oodata põnevaimat: kas pääsevad märkamatult läbi vastase postidest?

Nagu kokku lepitud, olime alates eeljoonelt väljumisest kogu aeg kuuldel. Mõneminutiliste vahedega järgnesid lühikesed teated:

„Läbistasime vastase postid märkamatult."

„Kattegrupp ettenähtud kohal. Meid pole märgatud."

„Löögigrupid liikusid välja."

„Üks Ivan kõnnib just meie ees kaevikut-pidi. Tobu pole midagi märganud!"

Tahtsin vastata, et võtku seesama ja tulgu. Kuid ukse ees seisev valvur hõikas sisse: „Kostab püstolkuulipilduja tärinat. Mõned käsigranaadid kah!"

Samas kostis telefonist: „Madin läks lahti. Kaevik on meie käes. Vastase postid hävitatud."

Minut vaikust. Siis ragises terve maailm. Ootamatult rabatud vastane oletas nähtavasti suuremat kallaletungi ja avas kogu meie diviisi lõigu ette tõkketule.

Järvedel ja maakitsusel tuiskas ja tolmas.

Telefon teatas sama, mis meie ise nägime. Üldises raginas ei eraldanud löögigrupimeestest enam midagi.

Siis korraga leitnant Käisi hääl telefonis: „Minu grupp on kattejao juures tagasi. Vang on kaasas. Teine grupp tuleb ka juba. Mehed kõik alles. Asume tagasitulekule."

Nüüd läks aga tagalas telefoni-sõjaks lahti. Pataljoni komandopunktis olev adjutant hädaldas: „Rügement nõuab, mis ees lahti. Suurtükiväe vaatlejad on teatanud, et meie pataljonilõigus venelaste pealetung. Nõuavad teid. Tahavad avada tõkketuld!"

Sain kohe ühenduse rügementi. Õnneks oli Vent ise teletoni juures: „Meie suurtükituld mitte avada! Mingit vastase pealetungi ei ole. Venelaste tõkketuli aga kestab. Oletavad vist meie kallaletungi," sain suure kiiruga seletada. Vangi saamisest ei julgenud veel rääkida: viimati kaob enne siiajõudmist ära või saab pihta; mis surnud vangiga ikka uhkeldada!

Minuti kümne pärast hakkas vaibuma vastase tõkketuli ja eest teatati: „Oleme juba oma eelpostide juures."

Kell 22.55 lipsasid punkriuksest sisse esimesed mehed ja varsti nende kannul ka vanemseersandi tunnuseid kandev keskealine venelane Habe isikliku konvoi saatel.

Mees vaatas pilgu uudistades ringi, tõmbas siis läkiläki peast, pühkis käisega otsaeest higi ja sõnas naerunäol omas keeles Habemele: „Oeh, kuramus, oli see aga alles tulek!"

Peale vangi toodi veel kaasa üks kerge kuulipilduja, kaks miinipildujatoru ja mõned koned.

Habe ettevõte oli suurepäraselt õnnestunud ja peaasi — omad mehed oli kõik tervelt tagasi. Mõni vaid metsas või okastraadis saadud kriimustustega. Üks mees sosistas pärast mulle: „Meil oli ikka korraks teine vang ka veel, üks haavatu, tee peal suri aga ära. Mis sa surnust ikka siia vead!"

Kunagi hiljem küsisin leitnant Käisilt, miks nad noid venelaste valveposte vangi ei võtnud ja kohe ära ei tulnud. Vastas: „Jah, kurat! Sellepeale ei tulnudki."

„Habe aga parandas: „Too oleks ju kava segi ajanud!"

5. Vang pihib

Vangivõetud venelane oli igati tubli mees. Väikest kasvu, ladusa jutuga ja ametilt rügemendi velsker. Eesnimi oli Andrei, sellele järgnes mingisugune nii-ja-niivits, perekonnanime enam ei mäleta; pärit Moskvast, elukutselt arst või selle abi. Seda kõike seletas ta kohe ühe hingetõmbega, pärast seda, kui leitnant Käis oli teda esitlenud.

Külalisi, nii kutsutuid kui kutsumatuid kostitati rindekombe kohaselt alati. Tegime seda ka nüüd. Seda enam, et väljas tuiskas veel venelaste tuli ja eriti vangi julgeoleku mõttes tuli oodata tule vaibumist.

Tõstis talle pakutud teeklaasitäie konjakit. Vaatas rõõmsalt kõigile näkku, sõnas oma „na starovje!" ja käänas klaasi põhja punkri lae poole. Habe vaatas suurisilmi seda toimingut pealt ja sõnas: „Vaat' kus paganal ikka kõri!" Venelane mõistis vist selles kiitust oma julgele pealehakkamisele, läkastas paar korda, lõi küünarnukiga Habemele sõbralikult külge ja naeratas: „See ju kangem kui meie vodka!"

Mina aga kasutasin tekkinud vaikust ja lasksin keskjaamal anda ühendus rügemendiülemaga.

„Noh, ütle nüüd ometi, mis teil seal lahti on?" nõudis Vent enne veel, kui ma sain asja juurde asuda.

„Lahti ei ole enam midagi. Meie juures on jälle kõik endiselt korras ja vastase tuligi jääb juba vaiksemaks. Meil on vang," poetasin oma napid sõnad.

„Mis? Vang? Kas ainult üks?"

„Noh, palju sina siis tahad? Kui nüüd garanteerid, et pataljon saab keelatud puhkused tagasi, ütlen isegi ta nime."

„Kuule, ära enam kauple! Too mees kohe minu juurde. Aga nüüd oled sa isiklikult vastutav vangi elu ja tervise eest!" lisas veel juurde.

Kummulipööratud klaasipõhi vallandas aga venelase keelepaelad veel enne, kui me saime rügemendi poole teele asuda.

„No oli see üks atakk! Ja et mina pidin just sellel ajal sattuma," imestas ta oma saatust. „Polgu käskkirjaga määrati arstlik ülevaatus. Õhtuse toidu toojatega tulin arsti käsul ette ja öö jooksul pidin läbi vaatama kõik miinipildujakompanii mehed. Parajasti olin ühes punkris, kus terve rühm mehi oli poolalasti, vot sest saadik," ja näitas oma põlvini. Et venelastele sellise eesmärgilisi ülevaatusi tehti, oli usutav, kuna neil oli ju arvukalt ka naissõdureid.

Venelane jätkas: „Korraga kuuleme, väljas pauguvad käsigranaadid. No mina olin riides ja kohe vaatama, mis lahti. Ahaa, vot kui tuled valgest punkrist välja ei näe midagi, nagu kotis. Ümberringi aga oli kuulda, et lahing käib. Siis nagu maa-alt kerkisid pimedusest kaks meest. Tahtsin punkrisse tagasi lipsata, olin parajasti ukse vahel, kui jõudsid järele, surusid mind ukse ja piida vahele," ning venelane tahtis meie punri uksei näidata, kuidas see kõik juhtunud. „Haarasid mind sealt siis kinni ja tõmbasid välja."

Leitnant Käis vaatas minule naerdes otsa. Tema see suruja vist oligi.

Järgneb

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

Südametu

Taimi Proos, Sü nistuse pärast. He kamäe elust ja tö Eesti & EMP, 1987. 286 lk.

Taimi Proos täitis s de, mida ta isa oli afali kandnud, kuid mis jäänud tegemata — vaheldusrikka elukäigu mine. Memuaarteos is samal ajal saanud kogu saatuse kirjeldamiseks, enam hõlmates eesti är mist Hiiumaal ja vab tekkimist.

H. Kokamäe elukäi põlvenemisloo, koolia peaastad Soome mis mille arhiiv on andnud materjali kunagise õpil tööst. Asumine abiellumine soomlanna jonäriga ja tööaast 1912—17. Reisimin 1917, kuhu ta jäi kolme Tagasi Eestisse aasta asumine Hiiumaale Pü guduse õpetajaks. See laiem, ta oli armastatu teistes kirikutes ja t kuni ta astub sel nekuulmata sammu, l usuliste seisukohta EELK kirikust. vaimulikuna oli ta ärat põhjustajaks, milline leidnud heakskiitu ei E sistooriumi ega ka pa südametunnistuses, ku tõekspidamised piibli sel luteri kirikus o vastukäivad.

Oma südametunnistu lahkubki luteri kiriku töökoha Briti ja Piibliseltsi Eesti e töökoht andis talle kaasa töötada vaba kuni ta lõpuks lähe K.L. Marley pool kogudusega.

See on Eestit puudut vaimuliku jumalasõna kutsumise juurde sai misjonikoolis, kust t Hiinasse misjonäriks. de kirjapanija Taimi Proos ongi sündinud elukäiku puutuvaid m ta kogunud aastate j jalikult ja suusõnalise audentsed dokumendi kaasaegsuse iseloomu, läbitud perekondlikes kondlikest ajajärkude tausta kirjeldavad A

Stipendium H. Runnelile

Nüüd on ka Hando kes on üks Eesti patrio luuletajaid, antud s Muidugi mitte amet vaid kirjastuskooperat par". „Sirp ja Vasa (nr. 4):

„Kirjastuskooperatii kirjanduselu fondi o sihtannetusi stipendiu seks. Kirjanduselu fon (Paul-Eerik Rummo, maa ja Heino Kii ‚Kupra' esimese lo aastastipendiumi 6000 do Runnelile meie k randi (Üku Masing Adamson) uurimiseks seerimise eeltöö jätka

E. Veetõusme mälestusvõistlus

Hiljuti oli meil juttu Tallinnas peetud E. Veetõusme mälestusvõistlustest kergejõustikus. Kuna Veetõusme oli meister jooksudes, siis on ka mälestusvõistluste peaaladeks olnud alati jooksud, pikima auhinnalise distantsina 5000 meetrit. Pildil moment sellest jooksust, mille tänavu võitis Gennadi Fishman Minskist. Ta oli võidukas ka kõrvalalana kavas olnud 10 000 m jooksus.

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

sõbralikult külge ja naeratas: „See ju vodka!"
tasin tekkinud vaikust ja lasksin keskus rügemendiülemaga.
üd ometi, mis teil seal lahti on?" nõudis i ma sain asja juurde asuda.
enam midagi. Meie juures on jälle kõik astase tuligi jääb juba vaiksemaks. Meil oma napid sõnad.
Kas ainult üks?"
ina siis tahad? Kui nüüd garanteerid, et latud puhkused tagasi, ütlen isegi ta

nam kauple! Too mees kohe minu juursa isiklikult vastutav vangi elu ja tervise urde.
tud klaasipõhi vallandas aga venelase ne, kui me saime rügemendi poole teele

ks atakk! Ja et mina pidin just sellel ajal ta oma saatust. „Polgu käskkirjaga aatus. Õhtuse toidu toojatega tulin arsti ksul pidin läbi vaatama kõik miinipildu-. Parajasti olin ühes punkris, kus terve lalasti, vot sest saadik," ja näitas oma tele sellise eesmärgilisi ülevaatusi tehti, eil oli ju arvukalt ka naissõdureid.

s: „Korraga kuuleme, väljas pauguvad mina olin riides ja kohe vaatama, mis ui tuled valgest punkrist välja ei näe s. Ümberringi aga oli kuulda, et lahing aa-alt kerkisid pimedusest kaks meest. tagasi lipsata, olin parajasti ukse vahel, surusid mind ukse ja piida vahele," ning ie punri uksei näidata, kuidas see kõik sid mind sealt siis kinni ja tõmbasid

vaatas minule naerdes otsa. Tema see

Järgneb

nnipäevaks
„VABA EESTLANE"

kirjandus • kunst • muusika

Südametunnistuse pärast

Taimi Proos, Südametunnistuse pärast. Hendrik Kokamäe elust ja tööst. Välis-Eesti & EMP, Stokholm 1987. 286 lk.

Taimi Proos täitis selle ülesande, mida ta isa oli alaliselt meeles kandnud, kuid mis ikkagi oli jäänud tegemata — oma väga vaheldusrikka elukäigu jäädvustamine. Memuaarteos isa elust on samal ajal saanud kogu perekonna saatuse kirjeldamiseks, aga veelgi enam hõlmates eesti ärkamisliikumist Hiiumaal ja vabakoguduste tekkimist.

H. Kokamäe elukäik haarabki põlvenemisloo, kooliaja ja õppeaastad Soome misjonikoolis, mille arhiiv on andnud rikkalikku materjali kunagise õpilase ja kooli tööst. Asumine Hiinasse, abiellumine soomlannast kaasmisjonäriga ja tööaastad Hiinas 1912—17. Reisimine Soome 1917, kuhu ta jäi kolmeks aastaks. Tagasi Eestisse aastal 1919 ja asumine Hiiumaale Pühalepa koguduse õpetajaks. See tööpõld oli laiem, ta oli armastatud jutlustaja teistes kirikutes ja talutaredes, kuni ta astub sel ajal ennekuulmata sammu, lahkub oma usuliste seisukohtade pärast EELK kirikust. Luteriusu vaimulikuna oli ta äratusliikumise põhjustajaks, milline asjaolu ei leidnud heakskiitu ei EELK konsistooriumi ega ka pastori enese südametunnistuses, kuna mitmed tõekspidamised piibli tõlgitsemisel luteri kirikus olid temale vastukäivad.

Oma südametunnistuse pärast ta lahkubki luteri kirikust ja saab töökoha Briti ja Välismaa Piibliseltsi Eesti esindajaks; töökoht andis talle võimaluse kaasa töötada vabakogudustes kuni ta lõpuks lähemalt liitub K.L. Marley poolt juhitava kogudusega.

See on Eestit puudutav osa. Tee vaimuliku jumalasõna kuulutaja kutsumise juurde sai ta Soome misjonikoolis, kust teda saadeti Hiinasse misjonäriks. Memuaaride kirjapanija Taimi Kokamägi-Proos ongi sündinud Hiinas. Isa elukäiku puutuvaid materjale on ta kogunud aastate jooksul kirjalikult ja suusõnaliselt. Mitmed audentsed dokumendid näitavad kaasaegsuse iseloomu, nagu fotod läbitud perekondlikest ja ühiskondlikest ajajärkudest. Ajalist tausta kirjeldavad Arvo Mägi ajalooraamatuist võetud katked ja mitmed koopiad selleaegseist väljaandeist.

H. Kokamäe elupõhimõte näitab kuivõrd on ta end usaldanud Jumala hoole alla ja Jumal on teda kõige vajalikuga varustanud, ka siis kui homne päev suuremale perekonnale näis muret põhjustavat. Suure usukindlusega ja piiblist saadud julgustussõnadega on ta rajanud enese ja perekonna tee, ka II maailmasõja keerises kui eestlased pidid kodumaa jätma jagas ta kaasmaalaste saatust, hakates kohe Rootsis pagulaskonda vaimulikuna julgustama ajal, kui kodude kaotamine oli kõik inimesed valuga täitnud.

Töö Briti ja Välismaa Piibliseltsi Eesti esindajana aastail 1924—40 viib teda kontakti välismaiste organisatsioonidega, kuid see andis talle rahuliku tööperioodi mille lõpetas esimene nõukogude okupatsioon. Kurjad sõjaastad veetis ta Kursis vahepeal jaoskonnaarstiks saanud tütre Taimi kodus.

Uus nõukogude vägede lähenemine sunnib asuma Soome, sealt põgenikuna Rootsi ja jälle edasi Kanadasse, kus ta elas oma viimased eluaastad 1951— 1960, olles tegev vaimulikuna, kelle jutlused alati äratasid kuulajais vastukaja. Omaaegne konflikt eesti luteri kirikuga oli tekkinud põhjusel, et Soome luteri kirikus toimus samuti ärkamisliikumine, aga see jäi koguduste sisemiseks asjaks, mitte nagu Eestis, kus nad luteri kirikust lahkumise tõttu said lahkusulise nimetuse kui kirikust lahkulöönud.

Raamatus on keele poolel lahendamata Piibli ja Uue Testamendi kasutamine. Kas poleks aeg, et Piibel kui raamatu nimi kasutatakse suure algustähega, mitte alati üldnimetusena. Praegu on kasutatud piiblit väikse algustähega, Uut Testamenti aga suurega (kõrvuti lk. 164): „. . . või suuremal hulgal tellima piibleid, U. Testamente ja ka piibli osi — nelja evangeeliumi ja Taaveti Laule."

Oma isikliku ja perekonnaelu taustale on toodud eriti huvitav Eesti iseseisvuseagne usuelu, kus ta vabakiriku ringkonnas oli hinnatud evangeeliumi levitajaks ja usumeheks, kelle mõju oli eriti Hiiumaa äratusliikumises väga tähelepanuväärne. Drastiline samm, kus ta „ühekorraga oli. . . loobunud kõigest oma ametist, seisukohast, majanduslikkudest hüvedest oma jumalasõna valgusel saavutatud veenete tõttu" (lk. 161), näitab millise usukindlusega ta oma isiklikku vahekorda lahendas Jumalaga.

Taimi Proos on isa eluloo väga emotsiooniliselt esile toonud, teda mõistes ja hinnates, tuues esile vaimuliku suurmehe kuju eesti vabakoguduse ajaloos Eesti iseseisvuse päevil. Lugeja järgneb talle Hiina misjonäriajal, elab kaasa elu Hiiumaal, hiljem Tallinnas kuni pagulasaastateni. Kirjutaja on näinud isa elu lapsesilmadega, hiljem teismelisena ja lõpuks täiskasvanuna, kuna ta võttis osa sama vaimuliku ringkonna tööst kuhu ta perekondlikult kuulus. T. Proos on seda elavalt jutustanud; kuulub ta ju suguvõsasse, kus on pärit kirjanik Hella Murruk-Wuolijoki, ka oli isagi kirjutanud vaimulikul alal mitmesuguseid töid. Ka kaanejoonise on autor ise loonud, kasutades isa kunagisi märkmelehti, mille pinnale on paigutatud kolm hiinakeelset tähte, mis on Kokamägi nime hiinakeelseks vormiks ja tähendab mäge, keda Jumal peab alati meeles.

Mahukas raamat südamelähedaseks lugemiseks ühe noore kujunemisest tuntud misjonäriks ja usumeheks.

HANNES OJA

Stipendium H. Runnelile

Nüüd on ka Handо Runnelile, kes on üks Eesti patriootilisemaid luuletajaid, antud stipendium. Muidugi mitte ametvõimudelt, vaid kirjastuskooperatiivilt „Kupar". „Sirp ja Vasar" kirjutab (nr. 4):

„Kirjastuskooperatiiv ‚Kupar' kirjanduselu fondi on laekunud sihtannetusi stipendiumi maksmiseks. Kirjanduselu fondi nõukogu (Paul-Eerik Rummo, Enn Vetemaa ja Heino Kiik) määras ‚Kupra' esimese loomingulise aastastipendiumi 6000 rubla Handо Runnelile meie kirjanduspärandi (Uku Masing, Hendrik Adamson) uurimiseks ja publitseerimise eeltöö jätkamiseks."

Soome lastekoorid Suomi-Koti avamisel. Foto: H. Oja

Kammerorkestri konkurss

Pühapäeval, 18. oktoobril, toimus Toronto Eesti Kammerorkestri asutajaliikmete konkurss Vana-Andrese kiriku saalides. Üle ootuste meeldiv oli zhüriil nentida kandidaatide üllatavalt kõrget taset. Eriti rõõmustav oli näha et enamik ettemängijaist olid keskkooli ealised noored, eeldades, et Toronto eestlaskonnas peaks leiduma päris palju kõrgetasemelisi muusikuid. Kindlasti on paljud neist kitsamates ringkondades esinenud, kuid seni pole neid talente koondatud ühiskonna teenistuseks.

Peale konkurssi pidasid zhürii liikmed asjaliku koosoleku kus otsustasid läbi viia algsoovi, et luua kammerorkester, arvestades mängijate huvi ja kõrget taset. Orkester oleks umbes 12-liikmeline, seega nii suur, nagu olid kammerorkestrid Bachi ajal. Järelikult võib ka oletada et enamik repertuaarist, mida orkester esitab, on barokk ajastust. On ka kavas võimalikult esitada eesti heliloojate kammerorkestri-töid. Esimene orkestri-harjutus toimus esmasp. 26. okt. 1987, kell 7.30 Vana-Andrese kiriku ülemises koguduse saalis.

Kokku võttes konkursi kogemusi, jäi vaid kahetsusväärseks, et rohkem meie muusikuid välja ei tulnud. Kahtlemata on iga mängija kohta, kes välja astus, veel mitu kõrgetasemelist muusikut, kes seni laiemale ühiskonnale teadmata. Märgatav oli ka vanemate muusika-veteranide puudus. Meie ühiskonnas on küllalt vilunud keelpillimängijaid, kelle kogemustest palju kasu oleks, kui neil vaid võimalik oleks kaasa aidata. Iga keelpilli-mängija on teretulnud, kuid ideaalsema koosseisu ja parema tasakaalu huvides oleks orkestril eriti vaja lisaks juurde kaks viiulit ja üks tshello. Palume mängijail, kel pole olnud võimalik konkursist osa võtta, kuid kes tahaksid orkestriga liituda, kontakti võtta dirigent Norman Reintammega (Hamiltonis. 1-523-8556) ehk allakirjutanuga (Torontos, 920-8178).

ANDRUS VOITK

Hajameelsus

Loodusteaduse professor L. teostas mõõtmisi. Istus lombi ääres maas ja mõõtis konna pulssi. Konn ühes, kell teises käes. Kui mõõtmine valmis, viskas kella vette ja pistis konna tasku.

Eesti Kaluri neljas number

Eesti Kalurite Koondise ajakirja „Eesti Kalur" tänavuses neljandas numbris on avaldatud H. Tootsi „Intermetso Soonlepa lahele" ja „Automaatne süsteem kalasaagi käsitlemisel", E. A. „Vallatud lõhed", M. Laaguse „Kaluri tööriistad ja abinõud", H. Mihkelsoni „Kolhoosid ja kombinaadid" (praeguses Eestis), J. Sutti „Talvine kalapüük Kihnu saarel" ja „Kevadine kalapüük", Kustav Sutti luuletus „Kihnu elu", E. Arti „Kas Läänemeri on ohustatud" ja H. Aksbergi „Kalapaatide purjetamisvõistlused". Kaheksandat aastakäiku lõpetav eesti kalurite elu jäädvustav ja tänapäeva kalandust jälgiv ajakiri on koguni ulatuslikumalt kui ükski teine suutnud tuua esile kalurite osa eesti rahva majanduses, lisaks kaheköitelisele suurteosele „Eesti kalanduse minevikust" (kokku 822 lk.)

KLENK 87

Sügis on taas kätte jõudmas ja mõne lühikese kuu pärast tullakse jälle kokku järjekordsetele KLENK-i sõpruspäevadele. Meie tänavune kava on eriti huvitav ja mitmekülgne. Hain Rebas, ajalooprofessor Kiel'i ülikoolist kes viibib tänavu Torontos Eesti õppetooli külalisprofessorina, peab ettekande tänapäeva ajalookirjutamise muredest Nõukogude Eestis. Noor helikunstnik Glen Basham, Fort Wayne'i Orkestri kontsertmeister, kõneleb Tubina, Pärdi ja Tormise loomingust, Eda Sepp tõlgendab meile eesti kunstniku Jüri Arraku ikonograafiat. Kirjanduslikel teemadel peavad ettekanded Ilse Lehiste, Vello Salo ning Ilmar Mikiver. Ellen Parve-Valdsaar kõneleb eesti rahvamuusikast ja korraldab Ain Haasi ja teiste abiga rahvapillide demonstratsiooni.

Meelelahutuseks esinevad kontserdi-kavaga Glen ja Leelo Basham ning Maaja Roos. Võib näha ka eesti filme, mida varem pole siin mandril nähtud. Oma loomingut tutvustab Eestist viis aastat tagasi tulnud kunstnik Aarne Vahtra. Tuleb veel raamatu-näitus ja näitus „Tallinna väravad". Muidugi tegevuse kulminatsiooniks on viimase õhtu KLENK-i sõpruspidu, nii nagu igal aastal on kombeks olnud. Ja kavas on veel palju muud. KLENK-il on midagi kõigile.

KLENK toimub tänavu 26.—29. novembrini Richfield'i Holiday Inn'is, mis asub mõnekümne kilomeetri kaugusel Cleveland'i südalinnast Ohio osariigis. Lisainformatsiooni võib saada telefoni teel USA-s (312) 460-1837 ja Kanadas (416) 978-7291 või (416) 462-9134.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna
üldhuvide eest!

Ilmus müügile sobiva JÕULU- või SÜNNIPÄEVAKINGINA uudis-koguteos

„ÕIGUS JA TÕDE"

käsitledes üle-eestilist põgenemist 1944. a.

Mälestusjutustused 37 autorilt, koostanud Roman Marley. Kõvas köites, 343 lehekülge, 14 fotot, hind $23.00.

Müügil „VABA EESTLASE" talituses

Saatekulu Kanadas $1.75, mujale $3.75

Ristsõna nr. 1406

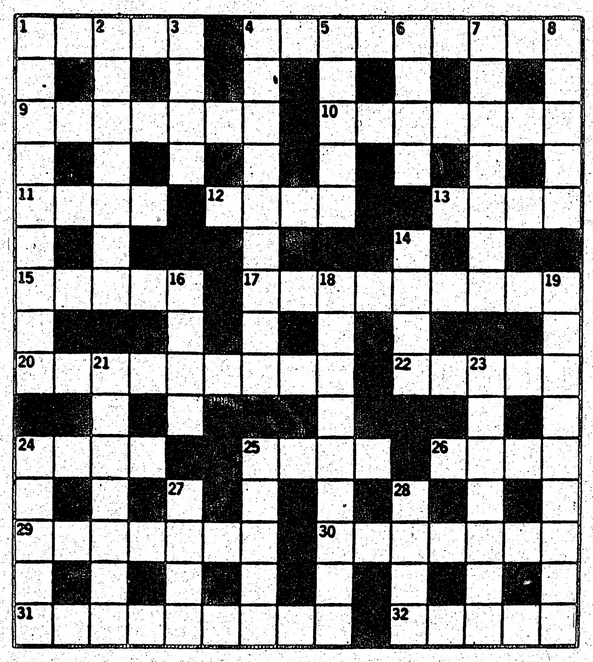

PÕIKREAD: 1. Linn Eestis, 4. Maailmaruumist Maa pinnale langenud meteoorkeha, 9. Abimees, 10. Vahemere rannik Prantsuse ja Itaalia piiriala1, 11. . . . taat — „taat", kes pole inimene, 12. Pori, 13. Naisenimi, 15. Aja üles (magamast), 17. Peale hakates, 20. Loodusnähtus, 22. . . . pea — O. Lutsu lühinäidend, 24. Lind, 25. Pärnu linnapea, hiljem sotsiaalminister, 26. „Põrgu" asukoht Eestis, 29. Silmahaigus, 30. Rõhk sõnal või silbil, 31. Riik Euroopas, 32. Vankri osad.

PÜSTREAD: 1. Tähtpäev suvel, 2. Eesti saar, 3. Rinnalaps, 4. Meelde tuletama, 5. Viimne Eesti saadik Inglismal, 6. Vaeslapse, 7. Mõtteid, 8. Muinas-*eestlaste jumal*, 14. Koduloom — tagurpidi, 16. . . . naut - omaaegne lennuühing Eestis, 18. Puurima, auku tegema, 19. Väikeste, sõnadeta osade täitjad näidendis, 21. Mitte sirgel, 23. Kunstlik kehaosa, 24. Võimas õhukeeris, 25. Selge, läbipaistev, 27. Eksitus, 28. Vulkaan Euroopas.

RISTSÕNA NR. 1405 LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Hitler, 5. Haukus, 9. Esimees, 10. Alev, 11. Liim, 13. Mall, 15. Neiu, 17. Elu, 18. Tsink, 21. Enn, 22. Raske, 23. Laste, 24. Iidne, 25. Adson, 27. Ilves, 30. Uuu, 31. Etaan, 34. Isa, 35. SSSR, 37. Kisa, 38. Sama, 40. Lear, 42. Hindama, 43. Sageli, 44. Hapnik.

PÜSTREAD: 1. Haamer, 2. Lell, 3. Ese, 4. Rivis, 5. Helen, 6. Aei, 7. Usin, 8. Sugune, 10. Alus, 12. Mees, 14. Alandus, 16. Intress, 18. Teine, 19. Indla, 20. Klein, 25. Austus, 26. Suss, 28. Viir, 29. Saadik, 32. Taani, 33. Allah, 36. Rahe, 37. Kaap, 39. Mil, 41. Ema.

Võitlus Olümpiaadi ümber

Järjekordselt varjutavad poliitilised murepilved Söuli rahvusvahelise Olümpiaadi suurejoonelist kordaminekut, kommunistlike riikide poolt ähvarda tava boikoti tõttu, mille põhjustab Põhja-Korea pidev nõudmine seal vähemalt ühe kolmandiku sportlike võistluste korraldamiseks. Rahvusvahelise Olümpia Komitee kompromiss-ettepanek 5 spordiala võistluste korraldamiseks Pjönjangis ei rahuldanud Põhja-Korea kommunistlikku valitsust, kes jonnakalt hoiab kinni oma nõudmisest 8 spordiala, s.o. ühe kolmandiku võistlusalade läbiviimisest Põhja-Korea pinnal, õigustades seda rahvaarvu jaotusega.

Kompromissi-ettepaneku tagasilükkamisega kardetakse Põhja-Korea poolset võimalikku Olümpiaadi boikoteerimist, millega võivad ühineda ka teised kommunistlikud riigid ja poliitilised sõbrad, nagu N. Liit ja Ida-Euroopa riigid. Rahvaarvu alusel nõudmise ümberlükkamiseks teatas Olümpia-Komitee Põhja-Korea valitsusele Olümpiaadi korraldamise õiguse andmist ainult linnapeadele, arvestamata riike, rahvusi ja poliitilist meelsust. Varemate boikottide kordumisest hoidumiseks, millised toimusid Moskva ja Los Angeles'i Olümpiaadidel, saadetakse osavõtu-kutsed välja otseselt IOC poolt, millega tahetakse võtta võimalus poliitilistel põhjustel keeldumiseks. Samuti rajatakse Söulis toimuva Olümpiaadi hea kordamineku lootused praeguse IOC presidendi Samaranch'i headele sidemetele idabloki valitsustega, kes Hispaania konsulina N. Liidus olles suutis lahendada mitmeid keerulisi arusaamatusi. Erandita on Samaranch olnud ka lojaalne Söuli kaitsemisel Olümpiaadi asukohana, kes isegi suurte valitsusevastaste rahutuste ajal keeldus uue võimaliku asukoha otsimisest. Muret tekitab ka võimalik Põhja-Korea poolne rahutuste-tekitamine Söulis toimuva Olümpiaadi ajal nende agentide kaudu, kui ta küllaldast toetust ei saa Olümpiaadi boikotimiseks. Idabloki osavõtu meelitamiseks toimub 1994. a. Olümpia-asukoha valimine esmakordselt 1988. a. Söuli toimuvast Olümpiaadist osavõtvate riikide esindajate poolt, kus ühe kandidaadina esineb Bulgaaria pealinn Sofia, mis kindlasti vähendab Idabloki boikoti-võimalusi. Samuti toimub ka 1994. a. talveolümpiaadi asukoha valimine Söulis, millega on kahtlematult kindlustatud enamiku Idabloki riikide osavõtt Söulis toimuvas 1988. a. Olümpiaadist, jättes oma aatekaaslase Põhja-Korea toetuseta boikoti läbiviimisel. Kuid kindlasti suurendab IOC muret kaitse korraldamisel asjaolu, et kommunistlik Põhja-Korea oma lootusetus olukorras võib tarvitusele võtta terrorismi osavõtvate Lääneriikide sportlaste vastu.

H. Kivi

Eestlusega kihlatud

Kooli sõled Kotkajärve Metsakooli suurperele

Teisipäeval, 27. oktoobril toimus Kotkajärve Metsakooli õpilaste ja õpetajate kokkutulek Peetri kiriku naisringi ruumides. Koosviibimisel kinnitati rinda kooli sõled ja täiendati kooli õpikuid puuduvate konspektidega. Koolijuhataja Heino Jõe tähendas sõlgi üle andes, et selle sõlega kihlame endid eestlusega kogu eluks.

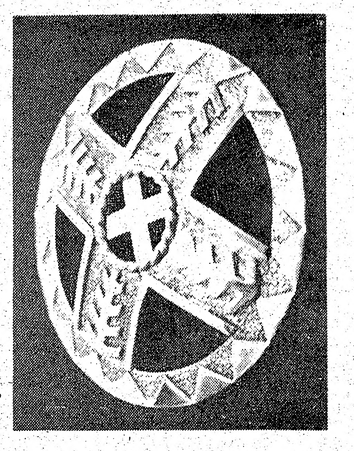

Kotkajärve Metsakooli märgiks on pronksist sõlg, mille rindakinnitamisega iga kooli suurpere liige kihlas end eestlusega.

Koolijuhataja tervitas 22 kogunenut rõõmsa jallenägemise puhul ja nimetas, et meie rõõmu tumestavad kurbuse varjud. Leinaseisakuga mälestati metsakooli ajaloo-õpetajat dr. Heino Susi ja Kotkajärve metsavana Konsa Leemetsa.

Meie rahvas ei kandnud ehteid ainult ilu pärast — tähendas Heino Jõe. Ehetel oli maagiline ja sümboolne tähendus, millest kihlasõrmus on säilitanud selle tähenduse tänaseni. Kotkajärve Metsakooli märgiks on pronksist sõlg — päikeserist ja selle poole sirguvad noored kuused. Sellega kihlame endid eestlusega — Eesti maa, rahva ja kultuuriga. Selle kihlalepingu kinnitamiseks meie — igaüks ise — kinnitamise selle sõle omale rinda. Koolijuhataja jagas sõled kõikidele osalejatele ja igaüks kinnitas sõle oma rinnale.

Kõikidel olid kaasas ka kooli märgiga ring-kaustikud, mille sisu täienduseks sai puuduvaid konspekte — Ene Runge „Eesti rahvarõivad" ja Heino Susi „Põhjasõjast tänapäevani". Veel mõned puuduvad lehed ja kaustiku sisukord muudavad selle komplektseks Metsakooli esimese kursuse õpikuks.

Kooli õppetöös õpilaste lemmikuks kujunenud luuletaja Hando Runneli luuletsükli „Ilus, ilus on maa, mida armastan" esitasid õpilased Aarne Vahtra juhatusel. Sama põimiku esitasid nad kooli lõpukoosviibimisel Kotkajärvel, kust see helilindistatult „Vabaduse"-raadio kaudu läkitati tervitusena kodumaale.

Järgnes mõnus äraolemine kohvitassi, piimaklaasi ja magusa suukõrvase juures, kus arutati kooli mälestusi, vaadati fotosid ja loeti tehtud märkmeid. Kuna möödunud kursus oli tegelikult metsakooli kui uue õppeasutuse avataktiks, siis otsustati kooli edasise arenguga kursis olemiseks perioodiliselt kokku tulla. Uus kogunemine on teisipäeval 24. novembril.

Meeleoluka taaskohtamise ja „kihluspeo" lõpptaktid lõi kooli muusikaõpetaja maestro Roman Toi klaveril ja kooli pere laulis Renee Eespere südamessetungivat „Ärkamise aega".

Eestikeelne Meie Isa tahvel Jeruusalemmas

Jeruusalemmast on peale pikka ooteaega saabunud teade „Pater Noster" fondile, et eestikeelne „Meie Isa" palve-tahvel on lõpuks paigutatud Pater Nosteri karmeliitkloostri kirikusse Õlimäel. Tahvli püstitamiseks vajalikud summad pandi kokku kõikide eesti kirikute ja usulahkude poolt vabas maailmas. Palvetahvli pühitsemine toimub kavakohaselt Uueaasta päeval 1988 prof. dr. Vello Salo, peapiiskop Konrad Veemi ja teiste eesti vaimulikkude osavõtul.

Eestikeelse „Meie Isa" palvetahvli pühitsemise puhul korraldatakse ühisreis Torontost Pühale Maale, millega on veel võimalik liituda. Lahkumine Toimuks Torontost 27. detsembril Swissairi lennukil; kavas on ringreis Pühal Maal, mille kõrgpunktiks on pühitsemise-talitus Pater Nosteri kirikus. Tagasireis 5. jaanuaril, 1988. Reisihind on Can $1.879:— ning reisijuhiks professor Salo. Lähemalt informatsiooni annavad reisijuht, tel: (416) 265-2458 ning „Pater Noster" fondi asjaajaja, õp. T. Nõmmik, telefonid Hamiltonis (416) 527-0410 ning Torontos (416) 483-2478.

Eestikeelsed
RAAMATUD, AJAKIRJAD, AJALEHED, BROSHÜÜRID JM.,
kiiresti ja soodsate hindadega.
ESTO TYPESETTING CO.
Tel. 733-4550
120A Willowdale Ave.
Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Finn Carpet Care
PUHASTAME
seinast-seina, lahtiseid ja idamaiseid vaipu, mööblit • auto sisemust • kahjustusi üleujutamiste puhul, seinu ja põrandaid.
• Scotchgard •
kodudes • kontorites
225-1749
Pentti *Peter*

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: **137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5**
Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

ROYAL LEPAGE
Esindaja **VICTOR LIBE**
1919 Lawrence Ave. E.
Scarborough, Ont. M1R 2Y6
PRESIDENT'S GOLD AWARD
Tel. kontoris 752-3111
kodus 288-8193 või (705) 426-9155

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat „VABA EESTLAST"
— sisukam ja odavam eesti ajaleht vabas maailmas!

PROVIDENT REALTY LTD.
656-0011
REALTOR
695 ST. CLAIR AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M6C 1B2
Kinnisvaravahendusfirma
Esindaja
Tiina (Nortmaa) Martjak
Tel. kodus 653-0599

Heino Susi

IN MEMORIAM

Oma kodus, Ambler Ühendriikide Pennsylvan gis suri ootamatult 3. keemiadoktor Heino Susi eesti ühiskonnas peamise kirjanikuna, mitmete r autorina. Ta oli just pä saabunud tagasi reisilt kus ta esines teadusliku Tallinnas, ENSV Teadu deemia poolt korraldatud alasel konverentsil.

Heino Susi sündis Tall juulil 1925, advokaadi Vabariigi poliitikategelas Susi pojana. keskharidu Jakob Westholmi gümna Sõja ajal siirdus ta mobilisatsiooni eest Soome, kus astus vaba Soome sõjaväkke, kuulu lastest moodustatud üksu väerügement 200 koosse

Koos enamiku soom tuli Heino Susi augus tagasi kodumaale, ja oli vuse lõpupäevadel soo teise pataljoniga Tallinna Kehras ja M Evakueerituna Saks lülitati ta Neuhammeri formeeritud Eesti Diivii selle koosseisus kaasa 19 talvel ja kevadel ägedad Sileesia rindel. Pärast re ja rinde kokkuvarisemist tuli ohtlik ja seik põgenemine läbi Tshehh kia Lääne-Saksamaa tuhandete eesti meeste tuntuks „Tshehhi põrg all.

Oma sõjamälestustele Eestis, Sileesias ja tuginedes on Heino Sus nud neli raamatut, mis Rootsis Eesti Kirjanike tiivi poolt. 1974 ja 197 raamatud „Üle lahe" j tulek", ühise alape „Hall malev", esimen köide.

Neid kahte raamatut, vad väga huvitava ja ol selt autentse ülevaate so sõjasõidust, võiks ilukirjanduslikeks memu kusjuures autor on kaasa rohkemat kui ainult mälestusi. Esimene ra „Üle lahe", mis nagu tiitelgi, jutustab Soome ja sealsetest sõjap eestlastest koosneva koosseisus. Teine maleva" osa, pealkirjag tulek", annab elava pild kodumaale naasmisest. setest meeleoludest ja poiste võitlustest Tartu j lähistel.

1985. aastal ilmus H kaheköiteline teos „Sarv ed", mida tiitellehel on „tõsieluromaaniks". K tegemist ilukirjanduseks isiklike mälestustega.

kihlatud

Metsakooli suurperele

imus Kotkajärve Metsakooli
ek Peetri kiriku naisringi
ati rinda kooli sõled ja täien-
onspektidega. Koolijuhataja
es, et selle sõlega kihlame en-

Kotkajärve Metsakooli
ärgiks on pronksist sõlg,
ille rindakinnitamisega iga
ooli suurpere liige kihlas
nd eestlusega.

itusena kodumaale.
Järgnes mõnus äraolemine
ohvitassi, piimaklaasi ja magusa
ukõrvase juures, kus arutati
ooli mälestusi, vaadati fotosid ja
eti tehtud märkmeid. Kuna
öödunud kursus oli tegelikult
etsakooli kui uue õppeasutuse
ataktiks, siis otsustati kooli
lasise arenguga kursis olemiseks
erioodiliselt kokku tulla. Uus
ogunemine on teisipäeval 24.
ovembril.
Meeleoluka taaskohtamise ja
kihluspeo" lõpptaktid lõi kooli
uusikaõpetaja maestro Roman
oi klaveril ja kooli pere laulis
enee Eespere südamessetungivat
Ärkamise aega".

eie Isa tahvel
emmas

pikka ooteaega saabunud
et eestikeelne ,,Meie Isa"
igutatud Pater Nosteri
el. Tahvli püstitamiseks va-
kõikide eesti kirikute ja
s. Palvetahvli pühitsemine
äeval 1988 prof. dr. Vello
ja teiste eesti vaimulikkude

vetahvli pühitsemise puhul
Pühale Maale, millega on
ne Toimuks Torontost 27.
kavas on ringreis Pühal
pühitsemise-talitus Pater
nuaril, 1988. Reisihind on
rofessor Salo. Lähemalt in-
tel: (416) 265-2458 ning
õp. T. Nõmmik, telefonid
Torontos (416) 483-2478.

REALTY LTD.
011
REALTOR
NTO, ONTARIO M6C 1B2
ndusfirma
) Martjak
-0599

Heino Susi

IN MEMORIAM

Oma kodus, Ambleri linnas Ühendriikide Pennsylvania osariigis suri ootamatult 3. oktoobril keemiadoktor Heino Susi, kes on eesti ühiskonnas peamiselt tuntud kirjanikuna, mitmete raamatute autorina. Ta oli just päev varem saabunud tagasi reisilt Eestisse, kus ta esines teadusliku loenguga Tallinnas, ENSV Teaduste Akadeemia poolt korraldatud keemia-alasel konverentsil.

Heino Susi sündis Tallinnas 27. juulil 1925, advokaadi ja Eesti Vabariigi poliitikategelase Arnold Susi pojana. keskhariduse sai ta Jakob Westholmi gümnaasiumis. Sõja ajal siirdus ta sakslaste mobilisatsiooni eest üle lahe Soome, kus astus vabatahtlikult Soome sõjaväkke, kuuludes eestlastest moodustatud üksuse, Jalaväerügement 200 koosseisu.

Koos enamiku soomepoistega tuli Heino Susi augustis 1944 tagasi kodumaale, ja oli sõjategevuse lõpupäevadel soomepoiste teise pataljoniga Tallinna lähistel, Kehras ja Maardus. Evakueerituna Saksamaale, lülitati ta Neuhammeris uuesti formeeritud Eesti Diviisi ja tegi selle koosseisus kaasa 1945. aasta talvel ja kevadel ägedad lahingud Sileesia rindel. Pärast relvaderahu ja rinde kokkuvarisemist maikuul tuli ohtlik ja seiklusrikas põgenemine läbi Tshehhoslovakkia Lääne-Saksamaale, mis tuhandete eesti meeste elus sai tuntuks ,,Tshehhi põrgu" nime all.

Oma sõjamälestustele Soomes,. Eestis, Sileesias ja Tshehhis tuginedes on Heino Susi kirjutanud neli raamatut, mis anti välja Rootsis Eesti Kirjanike Kooperatiivi poolt. 1974 ja 1975 ilmusid raamatud ,,Üle lahe" ja ,,Kojutulek", ühise alapealkirjaga ,,Hall malev", esimene ja teine köide.

Neid kahte raamatut, mis annavad väga huvitava ja olukirjelduselt autentse ülevaate soomepoiste sõjasõidust, võiks kutsuda ilukirjanduslikeks memuaarideks, kusjuures autor on kaasa haaranud rohkemat kui ainult isiklikke mälestusi. Esimene raamat on ,,Üle lahe", mis nagu ütleb juba tiitelgi, jutustab Soome minekust ja sealsetest sõjapäevadest eestlastest koosneva üksuse koosseisus. Teine ,,Halli maleva" osa, pealkirjaga ,,Kojutulek", annab elava pildi Soomest kodumaale naasmisest, selleaegsetest meeleoludest ja soomepoiste võitlustest Tartu ja Tallinna lähistel.

1985. aastal ilmus Heino Susi kaheköiteline teos ,,Sarviku sulased", mida tiitellehel on kutsutud ,,tõsieluromaaniks". Ka siin on tegemist ilukirjanduseks vormitud isiklike mälestustega. Sõdurielu Saksamaal Eesti Diviisis, rindelviibimist ja lahinguid Sileesias ning Läände pagemist läbi Tshehhoslovakkia on nähtud tavalise sõduri vaatenurgast, realistlikult ning ilma paatose ja ideoloogilise ballastita.

Heino Susi mainitud raamatud on kirja pandud hea kirjamehe sulega. Nendes kajastub iseseisvuse ajal sirgunud eesti noorte idealistlik mõttemaailm Vene ja Saksa suurvõimude pigistustes. Raamatud omavad silmapaistvat ajaloolis-dokumentaalset ja kirjanduslikku väärtust.

Pärast sõja lõppu Saksamaal lõpetas Heino Susi keemikuna Aacheni Tehnikaülikooli ja rändas siis välja Ameerikasse. Ühendriikides saavutas ta keemiadoktori kraadi Purdue Ülikoolis ning asus tööle USA põllumajandusministeriumi uurimisosakonda Philadelphias, kus teenis siiamaani. Vahepeal oli ta ka igapäevatöö kõrval osaajaliseks keemia assistent-professoriks Drexeli Instituudis.

Heino Susi on avaldanud teaduslikes ajakirjades rohkelt keemia-alaseid uurimusi, kusjuures tema erialaks on olnud spektroskoopia.

Ta oli ka agaralt tegev väliseestlaste kultuurilistes üritustes, peamiselt nendes, mis oma alguse said tolleaegse noorema pagulaspõlvkonna eestvõttel — nagu USA Eesti Üliõpilaskonna Vilistlaskogu referaatkonverentsid, New Yorgi Kultuuripäevad ja Metsaülikool, kus ta sageli viibis lektorina. Tema toimetatud on Metsaülikooli 15-aastast tegevust tähistav mahukas album.

Peale oma raamatute oli Heino Susi hinnatud ka mõteterikka publitsistina, kelle kaastööd ilmusid (mõnikord pseudonüümselt) vabameelsete ajakirjade nagu Rootsis ilmunud ,,Vaba Eesti", Ühendriikides ilmuva ,,Mana" ja Kanadas ilmuva ,,AjaKirja" veergudel.

Heino Susi matuse- ja mälestustalitus leidis aset 11. oktoobril Pennsylvanias. Teda jäävad leinama kolm last — Aita, Andres ja Margus, endine abikaasa Ly Lehtmets, õde, vend ja teised sugulased kodumaal ning arvukas sõprade ja mõttekaaslaste pere üle kogu maailma, kõikjal kus elab eestlasi.

H.G.

Tänuavaldus

Südamlik tänu sugulastele ja sõpradele, kes

OSKAR MÜID'i

matusetalitusest osavõtuga teda austasid, tema hauda lilledega kaunistasid ja kuulutustega lahkunut mälestasid. Eriline tänu praost E. Lepikule ja dr. R. Toile. Järelhüüete eest tänu pr. Mägile ja hr. E. Liikile.

Vennanaine EBBA MÜID

Konsa Leemets suri Kotkajärvel

Möödunud teisipäeval, 27. oktoobril avastati skautmaster Konsa Leemetsa surm Kotkajärvel oma metsakodus. Surma põhjustajaks oli arvtavasti südamehaigus, kuna ta oli kokku varisenud laua ääres õuna söömisel. Konsa Leemets oli 71-aastane.

Viimane kontakt lahkunuga oli 18. oktoobril kui Kotkajärvel lõppes gaidide ja skautide rühmajuhtide kooli kursus. Leemets jäi üksinda metsa nagu tavaliselt, kuid palus sõprul endale reserveerida pilet ja laud skaudisõprade sügispeoks. Peole ta ei ilmunud ega tulnud Torontosse ka nädalalõpuks. Teisipäeva hommikul helistas üks sõpru kohalikule ,,game wardenile" Port Sydneys ja palus seda sõita Kotkajärvele asja kontrollima. Leemetsa auto oli parkimisplatsil ja majas põles tuli, kuid keegi ei avanud. Huntsvillest kutsutud provintsipolitsei avas metsakodu ukse ja avastas surmajuhtumi. Põrm toimetati Huntsville haiglasse lahkamiseks, kus avaldati arvamist, et surm võis toimuda samal õhtul kui ta üksinda metsa jäi.

Konsa Leemets oli vallaline ja aktiivne eesti skautluses, kus tema erihuviks oli laagrite ja skaudisündmuste jäädvustamine filmis ning Kotkajärve ja Eesti Maja Noorteruumi ehitamine ning hooldamine. Möödunud aastakoosolekul loobus ta nendest kohustustest. Noortele oli ta Kotkajärve ,,metsavana", kes kõike teadis ja alati nõu ja jõuga kohal oli. Oma järelejäänud varad pärandas ta eesti skautidele.

Eestimaalane

EKP Keskkomitee Poliitharidusmajas peeti venekeelse loosungi — Partei ja rahvas on ühtne — all teatritegelaste liidu asutamiskongressi.

,,Räägitakse oma rahva muresid", tõdes seal ministrite nõukogu esimehe esimene asetäitja Indrek Toome, kes jatkas nii:

,,. . . . Mitte keegi ei oska Eestimaa probleeme nii selgeks rääkida kui eestimaalased ja eestlased."

Oleme saanud vastse termini — eestimaalane. Mis imeelukas see on? Vast see?

Pilt pärineb 1969. aastast, kujutab Indrek Toomet ning sirbi-vasara-krooni on mees oma käega juurde joonistanud. Ju ta juba siis unistas valitsemisest sirbi-vasara märgi all, Eesti valitsemisest eestimaalasena.

Näib, et Toome otsis vastuvõetavat terminit nende 600.000 ristimiseks, kes sõjajärgsetel aastatel on prussakatena maale valgunud ja eestlasi Eestis vähemusrahvuse rolli kavatsevad suruda. Toome otsis nime neile, leidis iseendale: Eestis elavale rahvuse kaotanud parteifunktsionäärile.

Eesti probleemid jäägu eestlaste lahendada, eestimaalased saagu oma hädadega ise hakkama.

A. VAHTRA

Valge mesikas,Euroopas laialt levinud ravim-taim.

Mesi, marjad, ravimtaimed

Ajakiri ,,Eesti Loodus" juhib rahvast metsa

Augusti kuu ,,Eesti Looduse" number pühendab suurt tähelepanu kodumaa metsarikkuste kasutamisele, mesinduse probleemidele ja kultuurjõhvika kasvatamisele. Feliks Nõmmsalu, Antu Rohtla, Vambola Maavara, Aavo Aaviksaar ja Taimi Paal on noorema põlve loodusteadlased, kes esitavad oma artiklites neid küsimusi.

Feliks Nõmmsalu annab statistilise ülevaate ja prognoosi metsarikkuste kasutamise kohta. Ta mainib, et on vaieldav, kas mets on peamiselt tähtis puidu andjana või koguni kõhumurede lahendajana. Oli aeg enne põllunduse ja karjanduse algust, millal inimene sai kõik metsast. Järjest enam suureneb praegu metsast saadava hulk meie toidulaual.

Eesti metsamajandites on praegu umbes 2000 mesilasperet. Nende kaubanduslik kogutoodang 1984 oli 17,1 tonni (10,14 kg ühelt mesilasperelt). See kogus kasvas — 1985 — 18 tonni (10,8 kg) ja 1986 — 26,8 tonni (15,9 kg). Perede arvu kavatsetakse suurendada 3000-ni. Rassipuhtaid emamesilasi kasvatakse Ruhnu saare mesilas, kuhu haiguste ja segatõuliste mesilaste mõju ei ulatu. Mee kõrval on müügil 0,2-liitristes purkides ka õietolmu ja mee segu.

Sisevete kalanduse peamisteks veekogudeks on Peipsi, Narva veehoidla ja Võrtsjärv — suurusega üle 200,000 hektari. 1986. aastal püüti nendest 596,9 tonni kala, millest toidukala oli 391,5 tonni. Tiigikala kasvatati samal aastal 61,5 tonni. Kalakasvandusi ja sisevesi varustavad hautatud kalamaimudega kodumaised haudejaamad, andes aastas üle 15 miljoni kalavastse.

Ainult klaasangerjate varumine (Võrtsjärve lastakse 2—3 milj. angerjamaimu aastas, mis annavad väljapüügi kuni 70 tonni) toimub ostudega välismaalt — Prantsusmaalt. Möödunud aastal jäi see ost impordiraskuste ja bürokraatia tõttu tegemata.

Eesti metsadest võiks korjata aastas 1800 tonni pohli. Korjatud koguseks arvatakse umbes 1400 tonni, kuid müügipunktide kaudu tuleb turule ainult 175 tonni. Mustikasaagiks arvestatakse aastas 11,000 tonni — väärtusega 13 milj. rubla. Tööstus vajaks 1000 tonni aastas, kuid seda kogust on raske saada.

Jõhvikamaadena on 22,700 hektarit soid jäetud kuivendamata. Sellel pinnasel kasvab aastas 6000 tonni jõhvikaid (5 milj. rubla). Riiklik kokkuost vajaks 2200 tonni jõhvikaid aastas. Parimaks jõhvikamaaks osutuvad tühjaks ammendatud freesturba väljad, kus üks hektar võib anda kuni 1000 kg marju.

Eesti metsades kasvab umbes 400 liiki söögiseeni, mille maksimaalseks koguseks arvestatakse 36,500 tonni (puhasvaru 24,400 tonni). Sellest kasutatakse ära umbes 5—6%, kuigi seente korjamisaeg on küllalt pikk. Arvestatakse, et aastas võiks saada 6200 tonni söögiseeni 3 milj. rubla väärtuses. Üleliiduliste normide kohaselt ostavad varumispunktid ainult kümmet seeneliiki.

Alates 1972.a. kogutakse Eestis ka kasemahla toiduainete- ja parfümeeriatööstusele. Kuna mahla võtmine kahjustab puid, siis on selleks kindlad normid. Rekord-aastal 1982 koguti 923 tonni kasemahla. Ülevaade mainib, et mahla oleks võimalik turustada välismaale.

Mets annab ka ravimtaimi. Seni on metsamajandid varunud kasekäsna, kibuvitsamarju, paakspuukoort, männikasve ja kasepungi. Kultuuris kasvatakse teekummelit ja musta arooniat. Taimse metsatoodangu hulka tuleb arvestada ka metsahein, mida varutakse metsavalve hobuste ja metsloomade talvetoiduks kokku kuni 7600 tonni.

Jahisaakidest saadakse turustamiseks aastas keskmiselt 950 tonni metsloomaliha, millest Rakvere ja Tartu metsamajandite konservitööstustes 1985 valmistati 450,000 purki konserve 700,000 rubla eest.

Kirjutis ei ole metsasaaduste müügipropaganda vaid juhib lugejate tähelepanu nende korjamise võimalustele. Endastmõistetavalt ei ole seal ka statistikat kui suur osa neist Eesti metsarikkustest läheb seedimisele suures vene kõhus.

PIKA KANNATUSRIKKA HAIGUSE JÄRELE LAHKUS
MINU ARMAS ABIKAASA

Valdeko Pikkand

sündinud 27. märtsil 1927 Tartus
surnud 29. oktoobril 1987 Torontos

Mälestab sügavas leinas

abikaasa HILDEGARD
SUGULASED Saksamaal

Skautmaster

Konsa Leemets

LEMBITU MALEV

Kallist ja abivalmis skautvenda

Konsa Leemets'a

leinavad kurbuses

EESTI GAIDERITE KOGU KANADA KOONDIS
EESTI GAIDIDE MALEV KANADAS

KAUAAEGSET ARMAST SÕPRA JA HEAD NAABRIT SPRING LAKE'ist

Valdeko Pikkand'it

mälestavad kurbuses ja avaldavad südamlikku kaastunnet
abikaasa HILDEGARDILE

AUGUST ATTIK abikaasaga
HEINO JEEGER abikaasaga
PEETER JEEGER
ÜLO SIPSAKA abikaasaga
LEO TAMBERG abikaasaga
URVE TAMBERG
VICTOR WARNER perekonnaga

Hääd sõpra

Jaanus Ülavere't

mälestavad leinas

LEIDA ja ILMAR KURRUSK
ANNA ja JULIUS RIDAL

LAHKUS KALLIS PEREKONNASÕBER

Jaanus Ülavere

Mälestavad kurbuses

VILLEM ja HELVI NOOLANDI
JAAN NOOLANDI perekonnaga

Armast kauaaegset perekonnasõpra

Jaanus Ülavere't

mälestab

HERTA LÕVI perekonnaga

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

Jaanus Ülavere't

mälestavad leinas

ELLA ARUSOO
HILDA ja PAUL JÄNES
ALICE ja EMIL KUHI
MARTA ja VERNER KULMAR
SALME NÕMMIK
HILDA ja KARL PRUULI
LORE ja RAOUL ROHUSAAR
HILDA SAKS
ANNETTE SÜGISE

Rootsis on manalasse varisenud kaasvennad, vilistlased

Kristjan Joost
Martin Jüris
Helmar Mäsak
Karl Mölder

Teid mälestab sügavas leinas

korporatsioon ROTALIA

Armast malesõpra

Valdeko Pikkand'it

mälestab leinas ja avaldab kaastunnet abikaasale

TORONTO EESTI MALEKLUBI

Leinateateid

Yönköpingis suri 5. juulil Salme Lebert, sündinud 1928 Tallinnas.

Göteborgis suri 30. juulil Svetlana Holts-Köhler, sündinud 1914.

Leicesteris Inglismaal suri 7. juulil Veera Kull, sündinud 1900.

Leedsis Inglismaal suri 29. mail Helmi Väljaots, sündinud 1898 Tartumaal.

Lahkus hea sõber

Arnold Teern

Mälestavad leinas

TOOMAS AVIK Kanadas
HANS AVIK perekonnaga Kalifornias

KIRIK

EELK TORONT
VANA ANDRESE KO
383 Jarvis St., Tor
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Peter
3714 Beechollow
Mississauga, Ont. L4
Tel. 624-6128-või 62
kirikus 923-517
Organist pr. Asta
Koorijuht pr. Asta B

Pühap., 8. nov. ke
koguduse iga-aastane l
malateenistust ei ole.
Pühap., 15. nov. k
homm. pühapäevane J
TEENISTUS.
Pühap., 22. nov. k
SURNUTE-PÜHA J
TEENISTUS armulaua
koguduse segakoor.
Pühapäevakool iga
nistuse ajal. Leerieelse
mikuse jumalateenistus
Segakoori harjutused
viti kell 6.30 õ.
Koguduse kantselei
neljapäeviti kella 10 h
kella 4 p.l.

ÕPETAJA KÕNE
teisipäeviti kella 6—8 õh
japäeviti kella 4—8 õh

EELK PEETRI KO
817 Mt. Pleasant Rd.
Ont. M4P 2L
Õpetaja Andres T
Tel. 483-410
Tel. kiriku kantseleis
Õpetaja Edgar He
Tel. kodus 283-9
kirikus 483-68
Organist dr. Roma

JUMALATEENIST
päeval, 8. novembri
homm. Teenib õp. A. T
päevakool, leeritund.
nistusele järgneb NÄIT
Rikkalik loterii, einel
kutsutud.
JUMALATEENIST
päeval, 15. nov. kell
Teenib õp. E. Heinsoo
teenistusele järgneb õp
soo loeng: „Müstiline
ja nende omavaheline v
lisel tagapõhjal". Kõik
PIIBLIPÄEVAD est
kuni kolmapäevani 16.
nov. kell 7 õ. kiriku
Vaga Lakewoodist. Tu
kem Piibliga.
INGLISKEELSED J
TEENISTUSED ja p
kool igal pühapäeval ke

ÕPETAJATE KÕ
NID: õp. A. Taul k
hommikuti kell 9.30–
neljapäeva õhtuti kell 6
Õp. E. Heinsoo —
teisip., ja neljap. kell 1
KANTSELEITUNN
päeviti kl. 10 h.—6 õ
päeviti kl. 12—3 päeva

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 8. nov. kell 2 p.l. koguduse iga-aastane loterii. Jumalateenistust ei ole.

Pühap., 15. nov. kell 11.00 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühap., 22. nov. kell 4 p.l. SURNUTE-PÜHA JUMALATEENISTUS armulauaga. Laulab koguduse segakoor.

Pühapäevakool iga jumalateenistuse ajal. Leerieelsed iga hommikuse jumalateenistuse ajal.

Segakoori harjutused esmaspäeviti kell 6.30 õ.

Koguduse kantselei on avatud neljapäeviti kella 10 homm. kuni kella 4 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti kella 6—8 õhtul ja neljapäeviti kella 4—8 õhtul.

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Õpetaja Andres Taul.
Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 8. novembril kell 11 homm. Teenib õp. A. Taul. Pühapäevakool, leeritund. Jumalateenistusele järgneb NÄITEMÜÜK. Rikkalik loterii, einelaud. Kõik kutsutud.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 15. nov. kell 11 homm. Teenib õp. E. Heinsoo. Jumalateenistusele järgneb õp. E. Heinsoo loeng: „Müstiline Lähis-Ida ja nende omavaheline võitlus usulisel tagapõhjal". Kõik kutsutud.

PIIBLIPÄEVAD esmaspäevast kuni kolmapäevani 16., 17. ja 18. nov. kell 7 õ. kirikus. Õp. T. Vaga Lakewoodist. Tutvume rohkem Piibliga.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED ja pühapäevakool igal pühapäeval kell 9.30 h.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID: õp. A. Taul kolmapäeva hommikuti kell 9.30—12.00 ja neljapäeva õhtuti kell 6—8.

Õp. E. Heinsoo — esmasp., teisip., ja neljap. kell 12—4.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488
Jaan Andreller
943 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R3
Tel. 429-7984
„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval
kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 8. nov. kell 10.00 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb J. Andreller.

Kell 10.15 homm. pühapäevakool noortele ja täiskasvanuile, kell 11 lastele.

Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb V. Krabi. Noortekoor.

Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK. Kõnelevad A. Kaups ja H. Puu. Solist H. Piil.

Pühapäevast 15. nov. kuni pühapäev, 22. nov. EVANGEELIUMINÄDAL, vennad H. ja V. Puu.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmapäeval, 4. nov. kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 8. nov. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

Kolmapäeval, 11. nov. kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 15. nov. kell 11 homm. VABAKOGUDUSE AASTAPÄEVA pühitsemine. Laulab ansambel. Külaliskõneleja Heino Promm. Päevakohane kava kohvilauas.

Teisipäeval, 17. nov. kell 11 PALVUS kirikus.

Kolmapäeval, 18. nov. kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 22. nov. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

Kolmapäeval, 25. nov. kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 29. nov. kell 11 homm.

1. Kristuse tulemisepüha JUMALATEENISTUS. Laulab naisansambel. Teenib E. Saraoja.

FIEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7956

YORKS CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED Established 1856

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 8. nov. kell 11 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Tommy Barnett, Phoenix Arizonast video kaudu. Solist Helen Liiholm. Lastekirik.

Kell 3 p.l. pühapäevakool lastele ja piiblikool täiskasvanuile. A. Laur.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Solist Raul Pumber. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.)

Kell 7 õ. JUMALATEENISTUS Ehatares. Kõneleb Gustav Pitka. Lauluettekandeid.

Pühapäeval, 15. nov. kell 11 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Solist Marilyn Müller. Issanda surma mälestamine. Lastekirik.

Kell 2 p.l. pühapäevakool lastele ja piiblikool täiskasvanuile.

Kell 3 p.l. MISJONI-JUMALATEENISTUS. Kõneleb misjonär Carl O. Hagwall Tshiilist. Laulavad Ingrid ja Evert Söderholm. Misjoniohver. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.)

Murray E. Newbigging Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

Kallist vilistlast

jur. Jaanus Ülavere't

sündinud 13. oktoobril 1910 Valgamaal
surnud 28. oktoobril 1987 Montrealis

mälestab leinas
Üliõpilasselts LIIVIKA

Tänuavaldus

Südamlik tänu kõigile, kes meie armsa isa

ALEKSANDER KIVI

matusetalitusest osa võtsid, kirja teel ning ajalehe kaudu kaastunnet avaldasid, annetustega Eesti organisatsioone toetasid ja ta viimast teekonda paljude lilledega kaunistasid. Eriline tänu õp. Albert Roostile südamliku leinateenistuse eest.

Leinavad LAPSED perekondadega

Armast koguduseliiget

Meeli Sadul'at

mälestab
TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

Suurel hommikul
näeme jälle . . .

Armast ristiisa ja kauaaegset head sõpra

Walter Koppel'it

mälestavad

THOMAS KRUUSEL perekonnaga
JOHAN KRUUSEL perekonnaga

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi.

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $ .....
siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 3. novembril 1987 — Tuesday, November 3, 1987

Titanic'u aarded TV-s

PARIIS (UPI) — Möödunud kesknädala õhtul nägi üldsus esmakordselt „aardeid", mis prantsuse tuukrite poolt 75 aastat merepõhjas lamanud reisilaeva „Titanic'u" pardalt ja lähedalt merepõhjast on päevavalgele toodud.

Kahes seifis ülestõstetud varanduste hulka kuulusid nahk-kandekott täis USA dollareid ja mitmed karbitäied juveele, kaelakeesid ja vanu rahasid (münte). Kuldmüntide üldväärtust hinnati siiski ainult 5000 dollarile, kuid juveelide väärtust ei osatud kohe hinnata.

Telesaates, mis kestis kaks tundi, esitles TV-vaatajaile detektiivseeria „Kojak" kaudu hästi tuntud kreeka päritolu ameerika näitleja Telly Savalas päästetööde juures tegevad olnuid prantsuse ja ameerika tuukreid, teadlasi ja tehnikuid. Ta näitas — või vähemalt laskis näidata — filmilõikeid päästetöödest ja prantsuse tuukrilaevast „Nautile", mis 2 1/2 miili sügavusest filme võttis ja peidetud aardeid esile tõi. Siiski olid päästeaktsiooni organiseerijad ilmselt pettunud oma saagi vähesest kommertsiaal-väärtusest.

Juveele ja rahasid ei lubatud müüa, vaid need pidi välja pandama selleks asutatud erimuuseumis, kus see oleks publikule kättesaadav. Prantsuse päästetöösid on mitmelt poolt kritiseeritud kui „hauarüvetamist", öeldes et laevavrakk on monument sadadele hukkunuile ja see oleks pidanud rahule jäetama. Ekspeditsiooni korraldajad aga vastavad, et meresügavuses ei saa keegi seda monumenti näha — inimjäänuseid ei leitud merepõhjast aga mingisuguseid, kuna soolane vesi on nähtavasti isegi luukered hävitanud. Huvitaval kombel on leitud aga palju nahk-jalatseid — ning juba mainitud juveele sisaldav nahk-kott.

Nalja

Vene kolhoosnikul jookseb minema ta ainuke „leivaisa" — isiklik kirju lehm. Meeleheitel jookseb kolhoosnik parteibüroosse nõu küsima:

„Ei ole tänapäeval mingi probleem," rahustab kõrge seltsimees. „Anname otsimisteate raadio kaudu läbi."

„Aga. . ." kogeleb kolhoosnik. „Kas oleks võimalik anda teade läbi „Ameerika Hääle" kaudu?"

„Segane olete või?" käratab natshalnik.

„Seda just mitte, aga kes meie raadiot veel kuulab?"

Wintario

THURSDAY OCTOBER 29, 1987

NUMBERS	No. OF PRIZES	PRIZE VALUE
▲ 129196	1	$200,000
129196	4	100,000
·29196	45	1,000
··9196	450	100
···196	4,500	10
12919·	45	1,000
1291··	450	100
129···	4,500	10
·04218	50	1,000
04218·	50	1,000
0445··	500	100
·0445·	500	100
··0445	500	100
579···	5,000	10
·579··	5,000	10
··579·	5,000	10
···579	5,000	10

7 | 8 — In order, in any position. WIN'FALL 250,000 PRIZES. 5 FREE TICKETS

SUPER CHARGED BONUS DRAW

NUMBERS	NO. OF PRIZES	PRIZE VALUE
▽553834	1	CAR
553834	4	$1,000
· 53834	45	100
·· 3834	450	10
··· 834	4,500	5
▲359746	1	CAR
359746	4	$1,000
· 59746	45	100
·· 9746	450	10
··· 746	4,500	5
▲429221	1	CAR
429221	4	$1,000
· 29221	45	100
·· 9221	450	10
··· 221	4,500	5

Eesti Majandusklubi Kanadas

Klubi järgmise üritusena toimub esmaspäeval, 2. novembril kell 19.30 Eesti Maja keskmises saalis klubi loengute sarjas loeng kõigile kaasmaalastele teemal:

USA-KANADA VABA-KAUBANDUS
" FREE TRADE "

Esitab majandusteadlane magister Avo Kimmel Ottawast kes on seda teemat juba varem valgustanud ajalehe veergudel. Kuna teema on praegu väga aktuaalne ja huvitav nii majanduslikult kui ka poliitiliselt ja oli peamiseks platformiks hiljutistel Ontario valimistel, peaks pakkuma see loeng huvi kõigile kaasmaalastele.

Pärast ettekannet diskussioon, sissepääs tasuta.

Eelteade! Nagu varemates ringkirjades teatatud toimub sel aastal paljude liikmete soovil liikmetele ja nende külalistele UUE AASTA BALL, 31. detsembril 1987 uues esinduslikus Admiral Hotellis Harbourfrontis. Alake laudkondade koostamisega juba nüüd, reserveerige peatselt, kuna osavõtjate arv on piiratud 200-le ja see täitub kindlasti enne tähtpäeva. (82 osavõtjat juba registreeritud). Laudade reserveerimine ja osavõtt ballist toimub registreerimise järjekorras.

Tooge kaasa sõpru, sest meie ballid on alati olnud lõbusad ja käesolev saab olema parim kõikidest senistest ballidest. Lähemalt järgmises ringkirjas.

Registreerida alljärgnevalt: H. Later & Co. Ltd. büroosse 653-7815, Ervin Hopp 489-2655, Heino Kasak 421-0202.

Liikmetel, kel klubi liikmemaks ($50.00) veel tasumata, palume see saata klubi laekurile aadressil: V. Loit, 521 Str. Richard Rd., Mississauga, Ont. L5C 1A1.

Teadaanne pedagoogidele

Eesti Õpetajate Ühing Kanadas peakoosolek toimub pühapäeval, 22. novembril, s.a. kell 1 Eesti Maja klubi ruumis. Kohvilaud. Laudkonna vestlus.

E.Õ.Ü. Juhatus

Lühiuudised

LONDON (UPI) — Eksiilis-elav N. Liidust pärit poeet Joseph Brodsky, kes 1972 Venemaalt välja saadeti, pühitses siin oma Nobeli-auhinna saamist. Ta väitis, et ta ei oska arvata kuidas N. Liit tema kirjandusauhinda suhtub. „Ma elan nüüd USA-s", ütles ta, „kuigi mu poeesia on veneaineline. Võibolla aitab praegune „glasnost" kaasa mu auhinna tunnustamisele Moskvas."

Kuulutamine „VABA EESTLASES" täidab oma eesmärgi!

VALVEARST NÄDALALÕPUL

7. ja 8. novembril
dr. J. Marley, tel. 921-7777

14. ja 15. novembril
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

21. ja 22. novembril
dr. A Rebane, tel. 461-6383

28. ja 29. novembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

4. tuuma-mürgituse ohver suri

RIO DE JANEIRO (UPI) — Kolmapäeval suri veel üks siinse tuumamürgituse ohver — 18 -aastane nooruk kes oli varastatud „Cesium 137" tolmuga kokku puutunud. Teatavasti varastati vähja-ravi haiglast radioaktiivset tolmu sisaldav konteiner, mille vargad siis vanarauana ära müüsid. Vanaraua-kaupmees murdis konteineri lahti ning mitmed ta sugulased ja sõbrad määrisid end hõõguva tolmuga. Möödunud paari nädala jooksul on nüüd juba neljas neist surnud.

Teadaanne

Sihtasutus

LIISA KOLUMBUSE MÄLESTUSFOND'I

juhatus kuulutab esmakordselt välja rahalise stipendiumi arstiteaduslike uurimuste toetuseks. Fond on seotud Eesti Arstide Seltsiga Rootsis. Käesoleval aastal on toetuseks laekunud umbes 15.000 Rootsi krooni.

Stipendiumi võivad taotleda kõik vabas maailmas viibivad eesti päritoluga üliõpilased ja teadlased. Sooviavaldus peab sisaldama järgmiseid andmeid.

1. nimi, sünniaeg ja aadress
2. teadusliku instituudi nimi ja koht kus uurimus toimub
3. teaduslike tööde loetelu ja koopiad
4. uurimise siht, kavand ja maksumuse arvestus
5. teade, kas käsiolevat uurimust toetab teine fond.

Sooviavaldus kolmes eksemplaris peab olema juhatusel käes hiljemalt 22. novembril 1987 aadressil: Doc Taavi Kaaman, Hudkliniken, Södersjukhuset, 10064 STOCKHOLM.

. Juhatuse otsus tehakse teatavaks Eesti Arstide Seltsi Rootsis peakoosolekul 4. detsembril 1987. Stockholmis.

Villu veste

Puhtusearmastusest

Mul oli kord üks tore, ääretult lohakas sõber. Aastate eest jagasime tuba Kanada kaevanduse ühiselamus ja tundsime teineteisest suurt rõomu, kuna minu lohakus oli sõbra omast ehk kraadi võrra kangemgi. Polnud meil mingeid lahkarvamisi toa koristamisel — kõik, mis põrandale sattus pühiti üksmeelselt voodite alla ja elu jooksis lahedalt ühest päevast teise.

Siis aga sai töölepingu aeg Kanada kroonuga täis ja sõber siirdus läände õnne otsima, mina jälle hakkasin Torontos uuele elule juuri alla ajama. Läks mitu aastat enne kui ametireis mind läände viis ja just sellesse linna, kuhu sõbral mäletavasti oli plaan kanda kinnitada.

Kohale jõudes studeerisin kohalikku telefoniraamatut ja leidsingi sealt sõbra nime koos vastava numbriga, mille ka kohe ärevalt välja tõmbasin — tahtmine kunagist semu näha oli väga suur. Vastas naisterahva hääl, minu arvates pisut nipsaka ja peene tooniga. Lähemal jutlemisel selgus, et see kuulus mu sõbra elukaaslasele, kellele siis ka oma loo ära rääkisin. Kuigi kuuldetorust just erilist soojust mu kõrva ei hoovanud, leppisin siiski tolle peenutseva häälega kokku, et sõber otsib mind õhtul hotellis üles.

Mõne tunni pärast helisesski telefon — sõber ootas mind hotelli vestibüülis. Seda jällenägemist annab tükk aega mäletada.

Minevikust meeldejäänud väljaveninud püksipõlvede ja kortsus kuuega volaski asemel tervitas mind noobel härrasmees pressitud ülikonnas, maitsekalt valitud lipsu ja päevasärgiga, kallis mantel käsivarrel. Selle aadliku kõrval tulin enesele ette tõelise moonakana.

Aga egas midagi — pärast esimese kohmetuse möödumist tegi sõber ettepaneku tema poole minekuks, ta soovivat mulle oma abikaasat tutvustada ja kodu näidata. Öeldud-tehtud, istusimegi autosse ja sõit läks lahti.

Auto oli piinlikult puhas. Tuhatoosil ilutses silt, mis tänas mind mittesuitsetamise eest ja poetas mu hinge aimduse, mis mind ees ootab. . . ja see aimdus osutus õigeks.

Sõbra koju jõudes palus ta mind kingad jalast võtta, kuigi olin neid hoolikalt nühkinud kolmel jalamatil, mis olid strateegiliselt paigutatud majja viiva jalgtee otsa, välistrepile ja esikusse. Esimese ähmiga arvasin, et semu oli astunud muhameedi usku, ent tõeline olukord sai mulle peatselt klaariks: sõbrast oli saanud Ülipuhtust Kummardajate Ordu liige.

Puhtuse huvides olid majas kõik vaibad kaetud libedate plastlinadega, millel sokkides kõndimine oli elukardetav (tuhvleid mulle ei pakutud). Uisutasin siis kuidagi diivanile, mis samuti oli peidetud samasuguse plastlina alla. Peagi ühines meiega sõbra elukaaslane, peene välimusega karmiilmeline naisõiguslane.

Viisaka inimesena kargasin krapsti püsti ja pidin häbi pärast maa alla vajuma: plastlina oli soojusega kleepunud istmiku külge ja tõusis diivanilt koos minuga. Libeda jalgealuse tõttu nurjus mu kummardus — libisesin nagu hokimängija diivani-laua alla, mis ümber läks koos sellel asuvate lilledega — väga piinlik lugu.

Loomulikult ei mõjunud minu äpardused olukorrale positiivselt. Tunnetasin selgelt, et jukerdasin kümnepunktilisel populaarsuse skaalal kusagil ühe ja nulli vahel. Jutt ei tahtnud ka kuidagi edeneda. Võibolla sellepärast, et kohvi kõrvale midagi kangemat ei pakutud. Häirivalt mõjus ka see, et niipea kui kohvitass tühjaks sai pesti see viivitamatult puhtaks — suitsutegemine oli loomulikult keelatud ja selle negatiivsusest pidas pereproua pikema loengu. Tuli välja, et selle suurimaks paheks oli lagede ja kardinate kollastumine, mitte kopsu kreeps.

Kaua ei suutnud ma seda pidu taluda ja palusin, et sõber mind hotelli sõidutaks. Temaga jumalaga jättes tundsin, et üks pisiepisood mu elust on lõppenud. Baaris tuju parandades rääkisin oma elamustest võhivõõrale kanadalasele. See lohutas mind ja soovitas mu sõbra saatuse pärast mitte muret tunda. Tema naine olevat nii korralik, et kui tal öösel on vajadus vannituppa minekuks, siis tagasi tulles olevat voodi värskelt üles tehtud. Nii et asjad polegi sageli nii hullud kui nad näivad.

Tuppa jõudes pildusin sihilikult kõik riided põrandale, jätsin jonni pärast hambad puhastamata ja võitlesin unes tuhande tolmuimejaga, kes mind visalt ründasid. Kõigil tolmuimejail oli sõbra naise nägu.